

Darīsim
KOPĀ!

№14(15), oktobris 2009

VAI LATVIJA GLĀBS

6. lpp.

HIPOTEKĀROS PARĀDNIEKUS?

8. lpp.

NEPALAIDIET GARĀM!

NO 15. OKTOBRA RĪGAS IEDZĪVOTĀJI VAR SAŅEMT

JAUNĀS APSAIMNIEKOŠANAS DARBU TĀMES

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

KURŠ KURU?

**MĀJAS IEMĪTNIEKIEM AR JAUNO
PĀRVALDNIKU „NESADERĒJA RAKSTURI”**

4. lpp.

10. lpp.

ATMAKSA

PAR „SLAPJO LIETU”

MĀCĪSIMIES SODĪT MŪS APPLŪDINĀJUŠOS KAIMIŅUS

PĀRVALDNIEMIEM BŪS JĀMĀCĀS

Latvijā pieņemts Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums, kas nosaka, ka 2010. gadā katram pārvaldniekam būs vajadzīga atbilstoša izglītība, pretējā gadījumā viņš šo darbu nevarēs darīt.

Rīgas Tehniskā universitāte piedāvā iespēju neklātienē apgūt programmu „Nekustamā īpašuma pārvaldība”. Kurša beidzēji iegūs bakalaura grādu un tiks reģistrēti Pārvaldnieku reģistrā. Lielu interesi par programmu

izrāda dzīvojamo māju apsaimniekošanas uzņēmumu pārstāvi no dažādiem Latvijas rajoniem. Rīgas pašvaldības namu pārvalžu vadītāji pagaidām vēl nav izšķirušies sēsties augstskolas solā. **K**

RĪGA SAMAZINĀS MAKSU

Pilsētas izpilddirektors Juris Radzevičs gaida priekšlikumus

Iloņa MILLERE

Rīgā mainījusies vairāku namu pārvalžu vadība. „Tīrīšana” skārusi uzņēmumu *Kurzemes namu apsaimniekotājs, Zemgale, Vecmīlgrāvis, Sarkandaugava* un *Purvciema nami* valdes priekšsēdētājus. Savās domās par pašvaldības uzņēmumu atjaunošanu dalās Rīgas izpilddirektors Juris Radzevičs. Viņš arī stāsta par galvaspilsētas plānu 2010. gadā samazināt maksu par mājokļu apsaimniekošanu.

– Namu pārvaldnieku noma ne bija nejausa. Vispirms mēs saņēmām trauksmes signālu no Iepirkumu uzraudzības biroja, kas norādīja uz dažām dīvainībām remonta darbu konkursos, pēc tam pienāca Valsts kontroles slēdziens. Par namu pārvaldi *Purvciema nami* gatavs bija arī Rīgas domes Audita un revīzijas pārvaldes pārskats.

– Daļa namu pārvaldnieku paši atkāpās no amata?

– Jā, daži nolika man uz galda iesniegumus. Tā īsti atlaists ir tikai viens pārvaldnieks, Valdis Holbergs no *Zemgales*.

– Kādas pretenzijas jums bija pret viņu?

– Formāli visās namu pārvaldēs dokumenti ir labākajā kārtībā. Bet ir taču redzams, ka konkursos uzvar vienas un tās pašas firmas vai arī dažādas kompānijas, kam ir viens un tas pats īpašnieks. Iepirkumu uzraudzības birojs pieļāva, ka pārvaldnieki speciāli sadala iepirkumus sīkās daļās, lai nebūtu jāriko īsti konkursi. Runājot par namu pārvaldi *Zemgale*, jāteic, ka mūsu Mājokļu un vides departamenta revidenti uzskata, ka aktoš norādītā remonta darbu vērtība neatbilst patiesajai – iedzīvotājiem ir likuši pārmaksāt. Ja pareizi atceros, atklāts viens vai divi tādi gadījumi.

– *Purvciema namu pārvaldi* salīdzinoši nesēns sāka vadīt gados jaunais Ģirts Bite. Uzņēmuma darbinieki un iedzīvotāji bieži par viņu sūdzējās. Kādus pārkāpumus jūs viņam atradāt?

– Piemēram, Bites vadītā namu pārvalde izmaksāja avansu maksātnespējīgai firmai. Tā bija mājas iemītneku nauda, kas paredzēta remonta darbiem. Remonts mājā netika veikts. Atklāts paliek jautājums, vai izdosies atmaksāt namu pārvaldes klientiem viņu uzkrājumus.

– Jūs šķirāties arī no tādiem pieredzējušiem pārvaldniekiem kā Igors Trubko, kurš uzņēmumā *Kurzemes namu apsaimniekotājs* strādājis no 2004. gada, un Valdis Holbergs, kurš namu pārvaldi *Zemgale* vadījis desmit gadu. Veterānu vietā nākuši jauni cilvēki, domes koalīcijas partiju biedri. Vai tas ir labi?

– Izsludināt īstu konkursu par pārvaldnieka amatu bija par vēlu. Bet, runājot par jauno priekšsēdētāju partijas piederību, teikšu, ka dome saimniecisko politiku var realizēt tikai ar tādu cilvēku komandu, kuriem tā uzticas.

– Jūs atcēlāt Igora Trubko lēmumu ieviest avansa maksājumus par siltumu *Kurzemes namu apsaimniekotāja* klientiem. Kāpēc, ja tāda pati sistēma ir spēkā namu pārvaldē *Juglas nami*?

– Pārdaugavā iedzīvotāji par to netika pienācīgi informēti. Jugla tiešām piedāvā iedzīvotājiem maksāt avansā par siltumu, namu pārvalde tādējādi var laikus norēķināties ar pakalpojuma sniedzēju. Bet Juglā šī sistēma tika ieviesta uz brīvprātības

pamata, neviens no iedzīvotājiem pret to neiebilst. Tagad domāsim, kā šo pieredzi likt lietā visas Rīgas mērogā.

– Vai problēmu ar apkuri Rīgā nebūs?

– Sarežģīts jautājums. *Rīgas siltums* dominē siltumenerģijas piegādes tirgū, pēc likuma tam vienādi jāizturas pret visiem klientiem. Ja uzņēmums nepieslēdz siltumu mājām parādniecēm, kuras apsaimnieko privātās namu pārvaldes, tas nedrīkst šo pakalpojumu sniegt parādniecēm no pašvaldības namu pārvaldēm. Un otrādi.

– Kāds risinājums atrasts?

– Šonedēļ mūsu namu pārvaldēm jānorēķinās par siltumu.

– *Rīgas siltums* paziņojis, ka rīdnieku parādi pēdējās dienās esot samazinājušies, bet mēs taču zinām, ka reāli tie palikuši tādi paši. Gluži vienkārši namu pārvaldes mūsu rēķinu samaksai ir atdevušas remonta uzkrājumus un par apsaimniekošanu saņemto naudu. Vai tas ir pareizi?

– Valsts kontrole saka, ka nav pareizi. Bet pašreizējā situācija diktē savus noteikumus.

– Iznāk, ka rīdnieki visu gadu ir maksājuši namu pārvaldēm par ielānotajiem remonta darbiem, kuri tā arī netiks paveikti, jo nauda atdota *Rīgas siltumam*?

– Tāda iespēja pastāv. Cilvēkiem ir tiesības sūdzēties un pieprasīt re-

Jauna vanna
Vecajā vannā

Tikai 2 stundās!

Rāžots Latvijā

vanna vanna

10 gadu pieredze!

67243324 26310088
www.vannavanna.lv

47 x 60 mm

VIETA
JŪSU
REKLĀMAI

30,25 Ls (ar PVN)

info@kopaa.lv

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

Meklējiet avīzes jaunāko numuru
Rīgas namu pārvaldēs:

- «Rīgas namu apsaimniekotājs»
- «Rīgas centra apsaimniekotājs»

- «Avota nami»
- «Ķengaraga nami»
- «Juglas nami»
- «Mežciema namsaimnieks»
- «Purvciema nami»
- «Valdemāra nami»
- «Vecmīlgrāvis»
- «Pļavnieku nami»
- «Krasta nami»
- «Daugavas nami»

„Kurzemes namu apsaimniekotājs” filiālēs:

- «Anņimuiža»
- «Bolderāja»
- «Daugavgrīva»
- «Dzegužkalns»
- «Ilģuciems – Nordeķi»
- «Imantciems»
- «Kleisti»
- «Priedes»

Kā arī:

- Veikals „Dārzam un mājai” Bāriņu ielā 5
- Vidzemes priekšpilsētas izpilddirekcijā
- Vidzemes priekšpilsētas sociālais dienests
- Kurzemes rajona izpilddirekcijā
- Rīgas centra izpilddirekcijā
- Kultūras namā „Imanta”
- Kultūras namā „Rītausma”
- Sarkankalna bibliotēkā

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautāriet namu pārvaldēs 10. novembrī.

Darīsim
KOPĀ!

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs: SIA «EGO-RTU»

Reģistrācijas numurs: 000703288

Adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, LV-1048

Telefons: 20042031

http://www.kopaa.lv

e – pasts: info@kopaa.lv

Iznāk sadarbībā ar Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju

Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusalā»

Tirāža: 10 000

PAR APSAIMNIEKOŠANU

no jaunajiem un vecajiem namu pārvaldniekiem

AMATU ATSTĀJIS – AMATĀ STĀJIES

- **Kurzemes namu apsaimniekotājs**
Aizgājis Igors Trubko. **Atnācis** Arturs Lifšics.
- **Zemgale**
Aizgājis Valdis Holbergs. **Atnācis** Alvilks Kuzminskis.
- **Vecmīlgrāvis**
Aizgājis Juris Šaicāns. **Atnācis** Viktors Nikolajevs.
- **Sarkandaugava**
Aizgājis Ivars Rihters. **Atnācis** Dmitrijs Geraskins.
- **Purvciena nami**
Aizgājis Ģirts Bite. **Atnācis** Vjačeslavs Starostins.

Juris Radzevičs, Rīgas izpilddirektors

montu, jo viņi ir samaksājuši namu pārvaldei naudu. Bet būsim reālisti. Rīgā ir mājas, kurām ir pozitīva bilance un nepieciešams remonts. Bet kā lai veic remontu, ja iedzīvotāji sakrājuši lielus parādus par komunālajiem pakalpojumiem? Šis jautājums ir jārisina.

– Un kā tad jūs risināsit jautājumu par rīdnieku komunālajiem parādiem?

– Šoziem iedzīvotājiem būs vieglāk, jo apkures tarifs būs par aptuveni 30% zemāks. Bez tam namu pārvaldniekiem šonedēļ jāiesniedz man plāns, kā tiks samazināta mak-

sa par apsaimniekošanu – arī par 30%.

– Kā tas iespējams?

– Nāksies atteikties no pagaidām atliekamajiem remonta darbiem. Kaut ko arī ietaupīsim, nākamā gada pavasarī reorganizējot namu pārvaldes. **K**

RĪGAS DOME IELŪKOSIES RĪGAS SILTUMA MACIŅĀ

Pagājušajā nedēļā Rīgas domē norisinājās sarunas ar uzņēmumu *Rīgas siltums*. Pēc domes priekšsēdētāja Nila Ušakova un izpilddirektora Jura Radzeviča domām, daļu no uzņēmuma solīdās peļņas varētu novirzīt maznodrošināto rīdnieku atbalstam.

Nils Ušakovs uzskata, ka Rīgas vistrūcīgākās ģimenes varētu no uzņēmuma saņemt palīdzību 1,5 miljonu latu apmērā. Ja sarunas būs veiksmīgas, šī nauda tiks pārvērsta bezmaksas siltumā, ko saņems sociāli mazaizsargātie galvaspilsētas iedzīvotāji.

Pagaidām nav zināms, ar ko beigsies sarunas. 49% *Rīgas siltuma* akciju pieder galvaspilsētas pašvaldībai, tikpat daudz valstij, 2% – mazajiem akcionāriem. Tātad neviens no monopolista līdzīpašniekiem vienpusējā kārtā nevar pieņemt lēmumu par palīdzības sniegšanu trūcīgajiem. Tā kā pilsētai nepieder *Rīgas siltuma* akciju kontrolpakete, pašvaldībai, lai rīkotos ar uzņēmuma peļņu, būs vajadzīgs valsts atbalsts. **K**

KRITIS PĒDĒJAIS BASTIONS

Dzīvojamās platības nodoklis būs, tikai pagaidām nav zināms, cik liels!

Septembrī politiķi centās būt augstsirdīgi. Koalīcijas partijas vienotās neievieš dzīvojamās platības nodokli, kas var izrādīties par smagu trūkumā nonākušajiem iedzīvotājiem. Taču pēc eirokomisāra Hoakina Almunjas Rīgā paustās prasības, lai Latvija pildītu saistības pret SVF un Eiropas Komisiju, politiķi ir atgriezušies pie jaunā nodokļa apspriešanas.

Atgādināsim, ka valdība ir apsvērusi vairākus dzīvojamās platības nodokļa variantus. Sākotnēji runāja par neapliekamo minimumu – 50 kvadrātmetru dzīvoklim un 100 kvadrātmetru mājai. Pēc tam tika spriests par vienota nodokļa ieviešanu visiem iedzīvotājiem bez izņēmuma.

Vasarā pret dzīvojamās platības nodokļa ieviešanu iebilda Tautas partija, taču, kā trāpīgi norādīja komentētāji, šā poli-

tiskā gājiena mērķis bija celt partijas reitingu. Reitings palika nemainīgs, un šonedēļ Tautas partija paziņoja Jaunajam laikam, ka neiebildīs pret jauno nodokli.

Patlaban darba kārtībā ir divi nodokļa varianti: vai nu ar 50 un 100 kvadrātmetru neapliekamo minimumu, vai bez tā. Pēdējā gadījumā nodokli nāksies maksāt visu māju un dzīvokļu īpašniekiem, bet maksājama summa būs atkarīga no mājokļa lieluma. **K**

ATŅEM!

Šonedēļ ir atklājušies šokējoši fakti: Latvijas bankas sākušas tiesāties ar hipotekāro kredītu parādniekiem. Kā izdevies uzzināt žurnālistiem, tikai divas finanšu iestādes vien izlikušas uz ielas vismaz 100 ģimeņu. Pārējās informāciju par tiesāšanos ar parādniekiem nesniedz, bet arī bezdarbībā nesēž.

Nordea banka pārstāvis Jānis Asaris pieticīgi norāda, ka „īpašuma pārdošana ir pēdējais līdzeklis, kad visas citas iespējas izsmeltas”. Tomēr bankas kredītportfelī šobrīd ir mazliet vairāk nekā desmit parādniekiem atņemtu īpašumu.

Līdzīgas aktivitātes, tikai ar plašāku vērienu, izvērs šobrīd viena no stabilākajām bankām Latvijā – SEB. Tās speciālisti atzīst, ka līdz jūlijam banka bija piešķirusi vairāk nekā 20 tūkstošus hipotekāro un būvniecības kredītu. Pār-

ņemto īpašumu skaitu – aptuveni 80 – SEB neuzskata par „lielu daudzumu”.

Citas bankas informāciju par pārņemtajiem nekustamajiem īpašumiem neizpauž un turpina apgalvot, ka pret parādniekiem ierosināto tiesas prāvu skaits ir niecīgs, klienti cenšoties akurāti atmaksāt aizņēmumus. Tam gan ļoti grūti noticēt. Ja situācija tiek kontrolēta, kāpēc bankām slēpt ziņas par to, cik daudz dzīvokļu un māju atņemts parādniekiem? **K**

**CELTNIECĪBAS
ATKRITUMU
IZVEŠANA**

Demontāžas darbi

Konteineri 5-22 m³

Šķembu un smilšu piegāde

SIA KVADRATEX Tel.: 67112585, 26701627

KĀ TAUPĪT SILTUMU?

Aizvadītajā vasarā *Rīgas Apsaimniekotāju asociācija* vērsās uzņēmumā *Rīgas siltums* ar lūgumu izstrādāt ieteikumus, kā taupīt siltumu un samazināt maksu par šo pakalpojumu. Rudens vidū no uzņēmuma saņemtie padomi vispirmām kārtām varētu interesēt dzīvokļu īpašnieku sabiedrības, kas meklē veidus, kā samazināt maksājumus *Rīgas siltumam*.

Lūk, kas rakstīts *Rīgas siltuma* vēstulē:

■ „A/S *Rīgas siltums*, balstoties uz pieredzi, ko šobrīd jau izmanto daudzi siltumenerģijas lietotāji (dzīvokļu īpašnieki), iesaka daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās lietot karstā ūdens temperatūras pazemināšanu naktī (no plkst. 24.00 līdz plkst. 6.00) no 50°C uz 35°C – 40°C, tādējādi iegūstot siltumenerģijas patēriņa samazinājumu vidēji par aptuveni 4%.

■ Pazeminot apkures temperatūru dzīvojamo ēku telpās par 1°C, siltumenerģijas patēriņa vidējais samazinājums ir ap 4–5%”.

Piebildīsim: lai realizētu šos pasākumus, iedzīvotājiem jāraksta iesniegums apsaimniekojošajai organizācijai. Pēc kāda laika nebūtu lieki paaugstināties namu pārvaldē, vai *Rīgas siltuma* ieteikumi ir palīdzējuši mājām samazināt izdevumus par siltumenerģiju. Ja nav, tad droši vien no šādiem taupības pasākumiem ir vērts atteikties. **K**

SKAITĻI

12%

Latvijas iedzīvotāju nespēj samaksāt komunālo pakalpojumu rēķinus, vēl 19% uzskata, ka 2010. gada pavasarī jau būs iekrājušies parādi par dzīvokli. **K**

PĀTAGA BEZ KLIŅĢĒRA

Mājas iedzīvotāji izvēlējās privāto apsaimniekotāju un uzreiz palika bez karstā ūdens. Ko darīt?

A. ŠEVČENKO

Dzīvot nelielā mājā nepavisam nav vienkārši. Vai tu palūdz namu pārvaldei, lai izremontē kāpņu telpu, aizej pasūdzēties par sētnieka darbu vai gribi, lai pagalmā ierīko soliņu, vienmēr viena atbilde: „Vispirms uzkrājiet naudu, tad tikai nāciet!” Vienas tādas mājas iemītnieki no Silikātu ielas Kurzemes rajonā nolēma, ka vienkāršāk un lētāk būs atteikties no pašvaldības namu pārvaldes pakalpojumiem un dzīvot pašiem ar savu prātu. Viņi izturēja tieši vienu gadu.

Noticēja uz vārda un parakstija uz pieciem gadiem

Sākums bija banālāks par banālu: nelielās mājas iemītnieki bija neapmierināti ar namu pārvaldes Kurzemes namu apsaimniekotājs pakalpojumiem. Tie likās pārāk dārgi, arī kvalitāte, pēc dzīvokļu saimnieku domām, varēja būt labāka.

Būdami pietiekami zinoši cilvēki, Silikātu ielas mājas iemītnieki nolēma aiziet no pašvaldības uzņēmuma pārvaldības.

– Domājām, ka tā būs labāk, vairāk naudas varēs atlicināt mājai vajadzīgiem darbiem, – stāsta Rimma.

Cilvēki nebija padomājuši tikai par vienu lietu – par saviem nerviem. Pašvaldības ieceltā apsaimniekotāja vietā nolīgtais pārvaldnieks gada laikā viņu nervus saplosīja lupatu lēveros.

– Mūsu mājā ir tikai divpadsmit dzīvokļi, un mēs sapratām, ka paši apsaimniekot savu īpašumu nespēsim, – turpina Rimma. – Mums bija vajadzīgs pieredzējis cilvēks.

Tādu cilvēku ieteica viena no kaimiņiem. Par pārvaldnieku P. viņa bija dzirdējusi tikai labus vārdus: gudrs, uzņēmīgs. Esot dzirdēts, ka arī citu māju iemītnieki, kas noslēguši ar P. pārvaldīšanas līgumu, esot apmierināti.

Kaimiņioticēja runātājam uz vārda, uzaicināja P. un piedāvāja noslēgt līgumu. Nebūdami sīkumaini, parakstīja to uzreiz uz pieciem gadiem. Nodeva jaunajam pārvaldniekam lietas un sāka gaidīt rezultātus.

Gribat ūdeni? Samaksājiet kaimiņu parādus!

– Mums ir problemātiska māja, – atzīst Rimma, – divu dzīvokļu iemītnieki jau sen nemaksā rēķinus. Vienus vēl varam saprast – viņiem ir objektīvi iemesli aizkavēt maksājumus, bet otriem, mūsaprāt, nav nekādu tiesību ignorēt rēķinus. Diemžēl ar to, ka trūcīgie pēdējiem spēkiem cenšas samaksāt par dzīvokli, bet turīgi nez kāpēc atļaujas sakrāt lielus parādus, mēs saskaramies ik uz soļa.

Bet ne jau par to ir runa. Pārvaldniekam P. uzreiz tika ziņots par parādnikiem un ieteikts ar viņiem aprunāties. Dzīvokļu īpašnieku pilnsapulce pat pilnvaroja P. atslēgt abiem minētajiem dzīvokļiem silto ūdeni. Tas nebūtu grūti izdarāms, jo abi dzīvokļi ir pievienoti vienam stāvvadam. Pārējie iedzīvotāji no tāda profilakses pasākuma neciestu.

– Diemžēl P. sāka uzvesties vienkārši nekaunīgi, – uzskata Rimma. – Viņš ignorēja mūsu sapulces lēmumu un tad, kad mājas parādi pieauga, ņēma un atslēdza karsto ūdeni

visai ēkai. Mēs šo pakalpojumu nesajām veselus trīs mēnešus. Kad mēģināju pārliecināt pārvaldnieku, ka sodīt vajag tikai parādniekus, bet godprātīgu iemītnieku dzīvokļiem nekavējoties jāpieslēdz atpakaļ karstais ūdens, viņš atbildēja: „Ejiet un paši runājiet ar saviem kaimiņiem!” Kādā sarunā P. pat piedāvāja man pašai samaksāt abu dzīvokļu parādus.

Noklīdušās mājas atgriešanās

Pēc Rimmas teiktā noprotams, ka pārvaldnieks izturējies tā, it kā viņam piederētu visa māja kopā ar iedzīvotājiem. Pēdējie par savu naudu diendienā saņēma tikai vienaldzību un necieņu.

– Ne jau tik vien, ka pārvaldnieks pret mums izturējās kā pret vergiem, viņš arī līguma nosacījumus nepildīja, – tā Rimma. – Piemēram, tāmē bija norādīts, ka sētniekam jāuzkopj viss mūsu zemes gabals, taču pārvaldnieka P. darbinieks tikai celiņus vien noslaucīja. Konfekšu papīri un alus pudeles zaļajā zonā viņu neinteresēja.

Mājas iemītnieki veselu gadu piecietā slikto apsaimniekošanu un privātā pārvaldnieka rakstura divainības. Beidzot Rimma neizturēja. Par pēdējo pilienu, viņa saka, kļuva viņas bērna lūgums: „Mammīt, dari kaut ko, lai mums beidzot iedotu silto ūdeni!”

Un Rimma izdarīja. Viņa savāca iedzīvotāju parakstus, informēja pārvaldnieku, ka līgums tiek laužts, un devās uz savu agrāko pašvaldības namu pārvaldi. Par godu Kurzemes nama apsaimniekotāja administrācijai jāteic, ka noklīdušā māja bez vārda runas tika pieņemta atpakaļ.

Brīnišķīgā ūdens pieslēgšana

– Ko varu teikt par mūsu mājas neveiksmīgo eksperimentu? – domīgi pārjautā Rimma. – Varbūt mums vienkārši nelaimējās. Ja būtu nolīguši godprātīgu, profesionālu pārvaldnieku, droši vien vēl šobaltdien dzīvotu bez bēdas. Pārvald-

KO SAKA LIKUMS?

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums.

14. pants. Pārvaldnieka kompetence

1. Pārvaldniekam uzdotā pārvaldīšanas uzdevuma apjomu, tā izpildes noteikumus un kārtību nosaka pārvaldīšanas līgums. Veicot pārvaldīšanas uzdevumu, pārvaldnieka pienākums ir ievērot dzīvojamo māju pārvaldīšanu regulējošo un citu normatīvo aktu prasības, kā arī šā likuma 4. pantā noteiktos dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principus.
2. Pārvaldnieka pienākums ir sniegt dzīvojamās mājas īpašniekam aktuālu, nepārprotamu un pilnīgu informāciju par dzīvojamās mājas īpašniekam saistošiem normatīvajiem aktiem un no tiem izrietošajām saistībām, par pārvaldnieka saistībām, kas izriet no pārvaldīšanas uzdevuma, kā arī – pēc dzīvojamās mājas īpašnieka pieprasījuma – par jautājumiem, kas attiecas uz pārvaldīšanas uzdevumu.
3. Pārvaldnieka pienākums ir rakstveidā brīdināt dzīvojamās mājas īpašnieku par nepieciešamajiem steidzami veicamajiem pasākumiem dzīvojamās mājas pasargāšanai no bojāejas, sabrukuma vai izpostījuma, kā arī aprēķināt šo pasākumu paredzamās izmaksas.
4. Pārvaldnieka pienākums ir informēt dzīvokļu īpašniekus par atsevišķa dzīvokļa īpašnieka darbību vai bezdarbību, kas saistīta ar viņa dzīvokļa īpašumu un ietekmē vai var ietekmēt citu dzīvokļu īpašnieku intereses.
5. Pārvaldnieks ir tiesīgs saņemt viņam dotā pārvaldīšanas uzdevuma izpildei nepieciešamo finansiālo nodrošinājumu.
6. Dzīvojamās mājas īpašnieka veidotos uzkrājumus pārvaldnieks nav tiesīgs izmantot:
 - savas darbības rezultātā radušos zaudējumu segšanai;
 - dzīvojamās mājas īpašnieka neizpildītu saistību izpildei (parādu segšanai u.tml.);
7. Dzīvojamo māju atsavināt, ieķīlāt vai apgrūtināt ar lietu tiesībām, vest prāvas, izdarīt pārjaunojumus, kā arī veikt un saņemt maksājumus pārvaldnieks drīkst tikai tad, ja tas paredzēts pārvaldīšanas līgumā.

niekam P. mēs nemaksājām vairāk kā namu pārvaldei. Cita lieta, ka mums ar viņu nesaderēja raksturi un mēs cietām no viņa patvaļas. Pirms gada, aizejot no pilsēta namu pārvaldes, pat iedomāties nevarējām, ka piedzīvosim tādas lietas un būsīm spiesti atgriezties.

Silikātu ielas nama piemērs ir pamācošs: dzīvokļu īpašnieku biedrībām ļoti pārdomāti jāizvēlas pārvaldnieki, jānoskaidro, kāda viņiem ir kvalifikācija un pieredze, jāprasa ieteikumi. Bēdīgi, ja gadās noslēgt ilgtermiņa līgumu ar pseidospeciā-

listu. Vēlams noteikt pārvaldniekam pārbaudes laiku, lai labāk iepazītu cilvēku, kam jūs gatavojaties uzticēt savu māju.

– Starp citu, kad P. uzzināja, ka mēs grasāmies lauzt ar viņu līgumu un atgriezties pie Kurzemes namu apsaimniekotāja, viņš jau nākamajā dienā ieradās kopā ar santehniķi un pieslēdza silto ūdeni, – rūgti pasmaida Rimma – Varbūt pie vainas nemaz nebija parādi, varbūt P. vienkārši demonstrēja principiālu nostāju, vēlējās ar mums risināt dialogu? **K**

DOME PRET TUALETI

Vēlaties pārbūvēt kopējo īpašumu?

Lai saņemtu atļauju, aizvediet pie ierēdņiem visus kaimiņus!

Liene VARGA

Neticami, bet fakts: rīdniekiem nākas pārciest īstas mokas, lai labiekārtotu savu mājokli. Aplūkosim tikai vienu – Oksanas gadījumu. Viņa dzīvo pašvaldības mājā Pārdaugavā un gada sākumā nolēma ierīkot sev pieklājīgu vannas istabu. Šai nolūkā vajadzēja veiktniecīgus būvdarbus, nodalīt gabaliņu no kopējā gaitēna un uzstādīt sanitārtehniku. Nevienam no Oksanas kaimiņiem pret to neiebilda, taču nu jau pagājis gandrīz gads, bet vezums nav izkustējies ne no vietas – Rīgas domes birokrāti slej Oksanai ceļā aizvien jaunus un jaunus šķēršļus.

Gribēja padzīvot pati sev

Oksana nekautrējas aicināt pie sevis ciemiņus. Jā, viņa dzīvo pašvaldības mājā, bijušajā kopmītnē. Jā, viņas istaba nav privatizēta (Rīgas dome pat to Oksanai neļauj), bet kopējā virtuvē uz plīts burbuļo četru kaimiņu kastrolī, pildot telpu katrs ar savu smaržu. Toties Oksanas dzīvoklītis ir glīti sakopts, uz spilvena murrā miegains pelēks kaķis.

– Istabu šajā vecajā kopmītnes tipa mājā man piešķīra deviņdesmito gadu vidū, – stāsta saimniece. – Viena audzināju divus bērnus, tāpēc biju priecīga par jumtu virs galvas, lai kāds tas būtu. Tagad bērni izauguši, kļuvuši patstāvīgi. Gribējās padzīvot sev.

Gandrīz vai kaujas apstākļos

Tad nu Oksana izgudroja, ka būtu labi ierīkot pašai savu tualeti. Uz kopējo šajā mājā bail pat skatīties, kur nu vēl lietot: kabīņu durvis karājas, telpā šausmīgs smārds un aukstums. Šo tualeti apmeklēt tikai puse mājas iedzīvotāju, daudzi Oksanas kaimiņi istabās jau ierīkojuši paši savējās.

– Daļai kaimiņu, kas šajā mājā iemitinājās pirms manis, Rīgas dome atļāva privatizēt savus kvadrātmetrus, – stāsta sieviete. – Starp citu, istabas viņiem ir lielākas, plašākas nekā man.

Gatava maksāt!

Oksana dzīvo stūra istabā. Tā ir tik niecīga, ka tik tikko atradusies

vieta dīvānam, veļas mašīnai, datorgaldam. Rēķinoties tikai ar dzīvokļa platību, par savu tualeti nav ko domāt. Bet Oksana ir uzņēmīga sieviete, viņa atrada iespēju nedaudz paplašināties uz kopējā gaitēna rēķina. Ja no tā gabaliņu nošķirtu ar starpsienu, nevienam no kaimiņiem ļaunums neceltos.

– Es esmu ar mieru bez atlīdzības ieguldīt naudu, lai labiekārtotu mājokli, ko īrēju no Rīgas domes. Staigāju pie ierēdņiem ar lūgumu: dodiet atļauju pārbūvei, – atceras sieviete.

Vajadzīgi divdesmit liecinieki?

Tā sākās Oksanas sāpju ceļi, kuriem tagad nav redzams ne gals, ne mala. Katrā kabinetā viņai deva aizvien jaunus padomus, kā noformējami dokumenti. Kādi tik iesniegumi no kaimiņiem ir vākti! Nācās lūgt citus nama iemītniekus apliecināt, ka viņi neiebilst pret Oksanas celtniecības plāniem, nācās lūgt parakstīties dažādos papīros, aktos, ziņojumos.

– Pēdējo reizi Oksana apstaigāja dzīvokļus, vācot mūsu parakstus zem iesnieguma, ka nevienam no privatizēto dzīvokļu īpašniekiem neiebilst pret pārbūvi, – nopūšas Oksanas kaimiņiene Svetlana. – Lūdza pie katra paraksta pierakstīt personas kodu. Nu, pastāsti pati, kas no tā visa iznāca!

Bet iznāca, lūk, kas: Oksana atkal netika tālāk par sliekšni. Ierēdņi paziņoja, ka ar kaimiņu parakstiem tagad nepietiek, lai saņemtu atļauju veikt pārbūvi (lasīt: labiekārtot pusotra kvadrātmetra no kopējā gaitēna). „Ko darīt?” jautāja sarūgtinātā apmeklētāja, juzdama, ka labi nebūs. „Jums nāksies atvest pie mums visus savus kaimiņus, lai personiski apstiprina, ka jūsu tualete viņiem netraucēs,” atbildēja Rīgas domes speciālisti.

Oksana satriekta izgāja no kabineta, saprazdama, ka savu tualeti viņai tagad neredzēt kā savu ausu. No divdesmit kaimiņiem viens otrs bija par slinku, lai savu parakstu zem iesniegumiem pavilktu, par to, ka vien Oksanas skaisto acu dēļ pa pašvaldības gudreļu kabinetiem nāksies staigāt, nevienam pat dzirdēt negribēs! Katram ir savas problēmas, darbs, ģimene, kā lai vēl atlicina laiku Oksanas problēmām!

Kur sūdzēties?

– Tā man nācās atteikties no saviem plāniem, lai gan gaitēna pārbūves projekts jau ir gatavs, – sie-

Birokrātijas apkaršanas centrs pieņem sūdzības par visiem ierēdņiem, kas tā vietā, lai palīdzētu rīdniekiem, izgudro bezjēdzīgus aizbaidinājumus un visādus paņēmienus, kā tikt no viņiem vajā. Pagaidām tā ir vienīgā struktūra, kas ir paudusi gatavību atgādināt birokrātiem un koruptantiem, kas ir bailes.

vieta rāda papīrus. – Galvenais, ka ierēdņiem neko nevar pierādīt! Viņi atsauca uz normatīvajiem aktiem, noteikumiem. Norobežo sevi ar šiem papīriem no visas pasaules un negrib pat saprast, ka ar saviem absurdajiem noteikumiem bendē dzīvi vienkāršajiem cilvēkiem!

Oksanai, protams, ir taisnība: ar birokrātiem nav vērts strīdēties. Tāpēc jau viņi ir birokrāti, lai vienmēr atrastu simt attaisnojumu savai bezdarbībai. Bet atcerēsimies, ka nesen Rīgas domē sāka darboties Birokrātijas apkaršanas centrs. Centra speciālisti pieņem apmeklētājus ceturtdienās no 14.00 līdz 17.00 Rīgā, Rātslaukumā 1, 308. kabinetā. Iepriekš uz pieņemšanu var pieteikties pa tālruni 67155627. Birokrātijas apkaršanas centrs pieņem sūdzības par visiem ierēdņiem, kas tā vietā, lai palīdzētu rīdniekiem, izgudro bezjēdzīgus aizbaidinājumus un visādus paņēmienus, kā tikt no viņiem vajā. Pagaidām tā ir vienīgā struktūra, kas ir paudusi gatavību atgādināt birokrātiem un koruptantiem, kas ir bailes. **K**

MŪSU PASTS

LĪGUMS VAI „CŪKAS GRĀMATA”?

„Dzīvojam saimnieka mājā. Iepriekšējais īpašnieks māju pārdeva un aizbrauca uz Vāciju. Jaunais saimnieks pieprasa no jauna noslēgt dzīvojamo telpu īres līgumus. Mēs jau neiebilstu, taču iepriekšējie bija beztermiņa līgumi, bet jaunie – uz vienu gadu. Un nosacījumos teikts, ka tad, ja saimniekam būs „pretenzijas pret iemītniekiem”, viņam ir tiesības līgumu uz nākamo termiņu neslēgt. Skaidrs, ka visi mājas iemītnieki atsakās parakstīt tādu „cūkas grāmatu”, bet saimnieks draud mūs izlikt no dzīvokļiem. Drīz ziema. Ko varat ieteikt darīt?”

Aija Petrova, Annija Valtere, Georgijs Guskovs

Mājas saimnieks rīkojas patvaļīgi un pārkāpj likumu „Par dzīvojamo telpu īri”. Šā likuma 8. pantā teikts: ja dzīvojamā māja vai dzīvoklis pāriet citas juridiskās vai fiziskās personas īpašumā, jaunajam īpašniekam ir saistoši iepriekšējā īpašnieka noslēgtie dzīvojamās telpas īres līgumi.

Līgumus var grozīt tikai šajā likumā noteiktajā kārtībā, tas ir, irētājam un izirētājam rakstveidā vienojoties (13. pants) vai arī sakarā ar īrnieka maiņu (14. pants).

Strīdus, kas rodas sakarā ar dzīvojamās telpas īres līguma grozīšanu, izšķir tiesa. Neiesakām jums tā vienkārši atteikties no jaunā līguma parakstīšanas, labāk būs atteikumu formulēt rakstiski, pamatojoties uz likumu „Par dzīvojamo telpu īri”, un ierakstītā vēstulē nosūtīt mājas īpašniekam. Tad strīda izšķiršanas vai tiesāšanās laikā jūs būsiet aizsargāti. **K**

Sagatavoja
Sv. LISIVNENKO

LATVIJA ATCERĒJUSIES PAR PARĀDNIEKIEM

Pagājušajā nedēļā Valdis Dombrovskis iepriecināja hipotekāro kredītu nastas nomāktos Latvijas iedzīvotājus: Ministru prezidents uzdeva Valsts kancelejai izstrādāt projektu grozījumiem Civillikumā, kas aizsargātu aizņēmēju intereses. Dombrovskis ieteica aizliegt bankām izlikt parādniekus no vienīgā mājokļa, nepiedāvājot viņiem mazāku dzīvojamo platību.

Valdis Dombrovskis sola aizsargāt tikai jaunus kredītņēmējus? Cilvēki, kas hipotekāros kredītus ņēmuši agrāk, piedāvā savu risinājumu!

Marina MATROŅINA, speciāli laikrakstam „Darīsim kopā!”

Septiņas ādas neplēst!

Pie viena premjers apsolīja, ka neļaus kredīta ņēmējiem plēst septiņas ādas – baņķieru apetītei jāaprobežojas ar ķīlas vērtību. Pārdodot parādnieka mājokli izsolē, bankām jānoraksta visa kredīta summa, neprasot, lai klients atmaksātu starpību starp kredīta summu un mājokļa tirgus vērtību.

Diemžēl eksperti uzskata, ka premjera labais nodoms tā arī paliks tikai nodoms, jo banku pārstāvji un ekonomisti pret Dombrovskas ideju ir gaužām negatīvi noskaņoti. Taču ideja aizsargāt kredītņēmējus pati par sevi ir laba. Modeli banku un klientu attiecībām premjers aizguvis no Amerikas, bet, lai neklūdītos tik liktenīgu lēmumu pieņemšanā, viņš uzdevis palīgiem aizanalizēt arī Zviedrijā spēkā esošo parādnieku aizsardzības sistēmu.

Atgādināsim, ka jau agrāk Latvijā bija plānots ieviest pasākumu kompleksu to aizņēmēju aizsardzībai, kuri nespēj laikus nokārtot maksājumus, taču izrādījās, ka šis komplekss maksā vismaz 35 miljonus latu, bet liekas naudas valstij nav.

Vajadzīgs Krīzes likums

Bet vai valdībai un citiem politiķiem vajadzētu lauzīt galvas, izgudrojot jaunus paņēmienus, kā palīdzēt parādā palikušajiem līdzpilsoniem?

Latvijas Kredītņēmēju apvienība (LAKRA), kas nodibināta, lai aizstāvētu privātpersonu – pret pašu gribu par parādniekam kļuvušo banku klientu – intereses, jau septembra vidū izstrādāja Krīzes likuma projektu.

„Krīzes likuma projektu LAKRA ir iesniegusi visām Saeimā pārstāvētajām partijām. Līdz šim neviena vēl nav izteikusi vēlmi to iesniegt Saeimā. Savāksim parakstus un lūgsim Valsts prezidentu to darīt!” rakstīts apvienības mājas lapā.

Veselu mēnesi Latvijas Kredītņēmēju apvienība vāca parakstus zem aicinājuma Valdim Zatleram. Aicinājumam un Krīzes likuma projektam atbalstu ir apliecinājuši aptuveni deviņi tūkstoši Rīgas un citu Latvijas pilsētu un rajonu iedzīvotāju. Parakstu vākšana beidzās 15. oktobrī. Mēneša beigās Krīzes likuma uzmetums nogulsies uz prezidenta galdā. Apvienība lūgs Valdi Zatleru nodot likumprojektu izskatīšanai Saeimā.

Vecajiem parādniekam nepalīdzē

Diemžēl, intervijā *Latvijas Neatkarīgajā televīzijā* Valdis Dombrovskis sarūgtināja kredītņēmējus, kuri lika lielas cerības uz premjera ierosinātajiem Civillikuma grozījumiem. Viņš paziņoja, ka likuma jaunajam variantam nebūs atpakaļejošs spēks: „Valsts nevar nodarboties ar juridisku patvaļu”. Tas nozīmē, ka šķietami tik vērtīgā iniciatīva nekādi nepalīdzēs cilvēkiem, kas ņēmuši kredītu pirms jauno grozījumu stāšanās spēkā. **K**

Neskatoties uz stabilizāciju sērijveida dzīvokļu tirgū, nav objektīvu iemeslu sērijveida dzīvokļu cenu tālākam pieaugumam, uzskata *Arco Real Estate* analītiķi.

Neskatoties uz stabilizāciju sērijveida dzīvokļu tirgū, nav objektīvu iemeslu sērijveida dzīvokļu cenu tālākam pieaugumam, uzskata *Arco Real Estate* analītiķi.

Ir jāņem vērā ekonomiskā situācija valstī, īpaši neskaidrība ar nodokļiem, tostarp iedzīvotāju progresīvo ienākumu nodokli.

Arco Real Estate ziņo, ka šā gada septembrī sērijveida dzīvokļu cenu izmaiņas faktiski nav tikušas novē-

ARCO REAL ESTATE: ŠOBRĪD NAV PAMATA DZĪVOKĻU CENU PIEAUGUMAM

rotas. Rīgā tās vidēji samazinājās par 0,2% (līdz 487 eiro/m²). Atsevišķos Rīgas rajonos un sēriju segmentos cenas pat ir nedaudz pieaugušas. Pašreizējās svārstības tirgū drīzāk uzskatāmas par cenu stabilizāciju. Atsevišķos mikrorajonos cenu izmaiņas vispār nav konstatētas.

Piedāvājumu skaits ir palicis bez būtiskām izmaiņām salīdzinājumā ar augustu, kas arī liecina par cenu stabilizāciju. Pēdējā mēneša laikā

samazinājies „zemo cenu” piedāvājumu skaits, līdz ar to atsevišķos rajonos vidējā cena ir nedaudz paugstinājusies.

Neskatoties uz kopējo situāciju nekustamā īpašuma tirgū, tomēr vērojama aktivitāte dārgāko dzīvokļu segmentā. Dzīvokļi labo sēriju mājās ar labu novietojumu ēkā, labu telpu apdari joprojām ir pieprasīti, un neti ar tiem darījumi notiek. Turpinās cenu izlīdzināšanās starp dažādu

sēriju dzīvokļiem, kā arī vienistabas dzīvokļiem dažādos mikrorajonos.

No piedāvājuma ir izzuduši izteikti lētie dzīvokļi, kas visu laiku tika piedāvāti zem tirgus vidējās cenas. Tas liek secināt, ka tuvākajā laikā vidējā tirgus vērtība sērijveida dzīvokļiem nepazemināsies, taču neskaidrā valsts ekonomikas un iedzīvotāju ienākumu tālākā attīstība neliecina par tirgus vērtības pieaugumu tuvākā nākotnē, pauza Māris Laukalējs,

kompānijas vērtēšanas nodaļas vadītājs.

Sērijveida dzīvokļu vidējās cenas šobrīd ir par 69,9% zemākas nekā 2007. gada 1. jūlijā, kad nerenovēta sērijveida dzīvokļa vidējā cena bija 1620 eiro/m². Salīdzinot ar šā gada 1. janvāri, vidējā nerenovēta sērijveida dzīvokļa cena ir samazinājusies par 47,9%.

Portāls db.lv

INTERESANTI!

LATVIJAS KREDĪTŅĒMĒJU APVIENĪBAS KRĪZES LIKUMA PROJEKTS

1. Likums regulē to personu aizsardzību, kurām ekonomiskās krīzes apstākļos ir grūtības pildīt vai arī nav iespējas vispār pildīt uzņemtās kredītsaistības.
2. Ar šo likumu tiek noteikts ekonomiskās krīzes periods līdz 2013. gada 1. janvārim.
3. Likuma mērķis ir nodrošināt kredītņēmējiem iespēju aizsargāt savas tiesiskās un ekonomiskās intereses ekonomiskās krīzes periodā.
4. Aizsardzību ir tiesīgas iegūt gan fiziskas, gan Latvijas Republikā reģistrētas juridiskas personas pret Latvijas Republikā reģistrētu fizisku vai juridisku personu (turpmāk tekstā – Kreditors) sakarā ar noslēgtu aizdevuma, lizinga, overdrafta, studiju kredīta vai cita veida līgumu, kas, ievērojot LR Civillikuma normas, ir atzīstams par aizdevuma līgumu. Jebkura veida fiziskas personas kredītsaistību esamība nevar būt kritērijs, kas liedz iegūt trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes vai personas statusu.
5. Jebkura fiziska vai juridiska persona ir tiesīga vērsties pie Kreditora ar prasību samazināt Aizdevuma līgumā noteiktos kredīta maksājumus. Pēc personas iesnieguma saņemšanas Kreditoram ir pienākums izstrādāt un piedāvāt personai tāda darījuma noslēgšanu, kā rezultātā personas ikmēneša kredīta maksājumi nepārsniedz 40% no personas vidējiem mēneša ienākumiem un vismaz puse no veiktajiem maksājumiem tiek novirzīta kredītsaistību pamatsummas dzēšanai.
6. Ekonomiskās krīzes periodā ir aizliegts veikt parāda piedziņu, tai skaitā sprieduma piespiedu izpildi, pret fizisku personu, kuras mēneša vidējie ienākumi nepārsniedz valstī noteikto iztikas minimuma apmēru uz katru personas apgādībā esošo personu, tai skaitā uz pašu ienākumu guvēju.
7. Fiziskas personas mēneša vidējie ienākumi tiek aprēķināti, ņemot vērā personas mēneša ienākumus pēdējā sešu mēnešu periodā.
8. Juridiskas personas mēneša vidējie ienākumi tiek aprēķināti, ņemot vērā personas mēneša ienākumus pēdējo sešu mēnešu periodā.
9. Juridiskā persona zaudē aizsardzību, tiklīdz nenodrošina savā uzņēmumā vismaz 70% no darba viētām, kas bija uz prasības iesniegšanas brīdi Kreditoram par kredīta maksājumu samazināšanu.
10. Kreditors nav tiesīgs veikt procentu maksājumu kapitalizāciju, proti, aprēķināt un pieprasīt nomaksāt procentus no tās summas, kas veidojas kā starpība, samazinot ikmēneša kredīta procentu maksājumus ekonomiskās krīzes apstākļos.
11. Līdz šī likuma spēkā stāšanās brīdim personai izveidojušies kredīta parādi (nenomaksātie ikmēneša kredīta maksājumi) tiek pievienoti kredīta pamatsummai, taču Kreditors nav tiesīgs aprēķināt un pieprasīt veikt procentu maksājumus par parāda summas daļu, kas sastāv no nenomaksātajiem kredīta procentu maksājumiem.
12. Līdz šī likuma spēkā stāšanās brīdim personai izveidojušies jebkuri līgumsodi, kavējuma procenti un citi maksājumi par ikmēneša maksājumu nokavējumu tiek samazināti līdz summai, kas nepārsniedz 0,01% no faktiskās kavējuma summas par katru nokavēto dienu līdz dienai, kad Kreditors ir saņēmis personas prasību samazināt ikmēneša kredīta maksājumus.
13. Pēc ekonomiskās krīzes perioda Kreditors nav tiesīgs mainīt un pieprasīt personai veikt ikmēneša kredīta maksājumus, kuru apmērs pārsniedz 40% no personas vidējiem mēneša ienākumiem, un vismaz puse no veiktajiem maksājumiem tiek novirzīta kredītsaistību pamatsummas dzēšanai, izņemot, ja persona ir pilnībā atmaksājusi kredīta pamatsummu.
14. Līdz šī likuma spēkā stāšanās brīdim uzsāktie tiesvedības procesi par kredītu piedziņu tiek pārtraukti uz personas iesnieguma pamata, ja persona spēj pierādīt, ka Kreditora pieprasītie ikmēneša maksājumi pārsniedz 40% no personas vidējiem mēneša ienākumiem un vismaz puse no pieprasītajiem maksājumiem sastāda kredīta pamatsummas maksājumus.
15. Ja iekļātā nekustamā īpašuma tirgus vērtība kopš iekļātā nekustamā īpašuma pārdošanas rezultātā iegūtie naudas līdzekļi nav pietiekoši, lai segtu ņemēja prasījumu, pie kam īpašuma tirgus vērtība samazinājusies no iekļātāja neatkarīgu apstākļu dēļ, bet īpašums ir saglabājis visas savas īpašības vai pat uzlabojis tās kopš iekļātā nekustamā īpašuma pārdošanas brīža, ņemējam nav tiesība prasīt no parādnieka kā parāda atlikumu, tā arī pārdošanai nepieciešamo izdevumu samaksu.
16. Valdībai ir pienākums līdz 2010. gada 1. janvārim izstrādāt hipotekārās kredītēšanas noteikumus, ievērojot principu, ka, ja piedziņas procesā no hipotēkas realizēšanas iegūtie naudas līdzekļi nav pietiekoši, lai segtu visu parāda summu un ar piedziņas procesu saistītos izdevumus, Kreditors nav tiesīgs vērst piedziņu uz citu parādnieka mantu.

LATIO: LATVIJAS IEDZĪVOTĀJI PĀRMAKSĀJUŠI 6 000 000 000 EIRO

Latvijas iedzīvotāji par mājokļiem pārmaksājuši sešus miljardus eiro (4,2 miljardus latu), liecina nekustamo īpašumu kompānijas *Latvio* aplēses. Tai skaitā Rīgā par saviem dzīvokļiem iedzīvotāji pārmaksājuši 1,9 miljardus eiro (1,335 miljardus latu).

Latvio tirgus analītiķis Māris Grīnbergs klāstīja, ka pašlaik, esot nedaudz aiz nekustamā īpašuma tirgus zemākā punkta, var redzēt, ka kopš 2004. gada kopumā 60 tūkstoši māsaimniecību Rīgā ir pārmaksājušas par saviem dzīvokļiem. Viena māsaimniecība pār-

maksājusi vidēji 30 tūkstošus eiro (21 tūkstoti latu) jeb 600 eiro (421,7 latus) par kvadrātmetru.

Grīnbergs uzsvēra, ka kopējā summa – seši miljardi eiro – ir iespaidīga un līdzinās starptautiskā aizdevuma summai.

„Tā ir pietiekami nozīmīga summa, kas ir ieguldīta Latvijas ekonomikā, sildījusi un pārkarsējusi to un nākusi lielā mērā no banku kredītiem. Tagad situācija ir pretēja – bankas vairāk ekonomiku dzešē,” sacīja Grīnbergs. Viņš piebilda, ka šī problēma ir pietiekami aktuāla arī pašlaik, savukārt nākamgad kredītmaksājumu kavētāju skaits varētu vēl pieaugt, turpinoties recesijai.

„Problēma kaut kā ir jārisina, un acīmredzot viens no risinājumiem varētu būt solidāra zaudējumu norakstīšana starp kredītņēmēju, kredītdevēju un valsti”.

Portāls *Diena.lv*

Diena.lv

DZĪVOKĻU ĪPAŠNIEKUS APLIKS AR NESAMĒRĪGU NODOKLI

8. oktobrī Saeima pirmajā lasījumā pieņēma grozījumus likumā „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” un likumā „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”, kas paredz, ka dzīvokļu īpašniekiem daudzdzīvokļu namos, kas uzbūvēti uz citu īpašnieku zemes, būs jāmaksā 7,5% gadā no zemes gabala kadastrālās vērtības.

Aprīlī Satversmes tiesa atcēla normu, kas maksu par zemes nomu ierobežoja līdz pieciem procentiem gadā no kadastrālās vērtības. Jaunie grozījumi paredz, ka zemes nomas maksas summu veidos aprēķinātais nekustamā īpašuma nodoklis un nomas maksa, kas „nepārsniedz sešus procentus gadā no zemes kadastrālās vērtības”.

Tātad, ja nekustamā īpašuma nodoklis tiks paaugstināts līdz 1,5%, tad jau nākamgad dzīvokļu īpašniekiem mājās, kas atrodas uz citu īpašnieku zemes, nāksies maksāt līdz 7,5% gadā no zemes kadastrālās vērtības.

„Pie manis uz pieņemšanu atnāca vienuļa pensionāre, viņas dzīvokļa platība Jūrmalā ir 28 kvadrātmetri, tualete pagalmā, un zemes īpašniece jau noteikusi nomas maksu piecu procentu apmērā no kadastrālās vērtības. Uz vienu dzīvokli iznāk 750 latu. Ja maksājumi vēl celsies, sieviete nevarēs samaksāt par zemes nomu. Arī pārdot tādu dzīvokli nav iespējams, jo diez vai atradīsies pircējs, kas būs ar mieru maksāt 700–800 latu gadā par kaut kādu abstraktu nomu,” grozījumus komentēja deputāts Jurijs Sokolovskis.

Portāls *NovoNews*

NovoNews

MŪSU PASTS

KĀ SAGLABĀT DZĪVOKLI?

„Avīzes iepriekšējā numurā bija publicēts skaidrojums, kā panākt, lai dzīvoklim tiktu piešķirts sociālā dzīvokļa statuss. Mums ir šāda situācija: man ir 76 gadi, vīram drīz būs 80, jau vairāk nekā 50 gadu saskaņā ar īres līgumu esam nodzīvojuši vienā un tai pašā dzīvoklī, kurā ir divas savstarpēji savienotas istabas. Slimības dēļ nākas pirkt dārgas zāles, tāpēc mums ir iekrājis parāds, lai gan saņemam sociālo pabalstu. Tagad mājas pārvaldnieks draud mūs pārvietot uz baraku Bolderājā. Tas mums būtu nāves spriedums. Kaimiņi iesaka pamēģināt panākt, lai mūsu dzīvoklim piešķirtu sociālā dzīvokļa statusu. Vai mums ir kādas izredzes?”

Marija Eķere

Tiesības irēt sociālo dzīvokli nosaka likums „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām”. Šīs tiesības jāaplicina ar dokumentiem, kas dažādām iedzīvotāju kategorijām ir atšķirīgi, un par tiem mēs stāstījām laikraksta iepriekšējā numurā.

Pēc visa spriežot, jums ir trūcīgas ģimenes statuss. Pastāstīsim, kāds variants jums būtu piemērots.

Vispirms sociālajam dienestam jāsniedz rakstisks slēdziens par jūsu ģimenes atbilstību trūcīgas ģimenes statusam. Tālāk tiks skatīts jautājums par sociālā dzīvokļa statusa piešķiršanu jūsu mājoklim. Tādu statusu var noteikt:

■ vienistabas dzīvoklim, kura platība nepārsniedz 35 kvadrāt-

metrus, ja tajā dzīvo viens cilvēks;

■ ja dzīvoklī ir vairāki iemītnieki, tad attiecīgi rēķina 20 kvadrātmetrus uz pirmo personu un 15 kvadrātmetrus uz katru nākamā personu.

Jūs varat pretendēt uz sociālā dzīvokļa statusa piešķiršanu savam dzīvoklim tikai tādā gadījumā, ja tā platība nepārsniedz 35 kvadrātmetrus. Pārlicinājušies, ka dzīvoklis atbilst šai prasībai, dodieties ar iesniegumu uz sociālās palīdzības dienestu.

Ja rodas neskaidrības, detaļas var precizēt, zvanot uz Rīgas domes bezmaksas informācijas tālruniem 80005055 un 8000800 darbdienās no 9.00 līdz 16.00. **K**

Sagatavoja Sv. LISIVNENKO

15. OKTOBRIS – X DIENA

Namu pārvaldes sāk iepazīstināt iedzīvotājus ar apsaimniekošanas tāmēm 2010. gadam. Neaizmirstiet paaizeresēties!

Ilgus gadus rīdzinieki sūdzējās varas iestādēm par to, ka nav pieejama reāla informācija par viņu māju apsaimniekošanu. Daži pārvaldnieki dokumentus par mājas uzkrājumiem, remonta darbiem un plāniem izsniedza ar lielu piespiešanos, daži vispār neveda, tikai baroja iedzīvotājus ar tukšiem solījumiem. 2008. gada beigās tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 1014. Saskaņā ar šo dokumentu visām namu pārvaldēm jāsaġatavo klientiem precīzas dzīvojamo māju uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu tāmes nākamajam gadam.

Ministru kabineta noteikumos ir precīzi norādītas nama uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu gada tāmē iekļaujamās pozīcijas, tāpēc ir cerība, ka namu pārvaldes plānus veidos pēc vienota parauga un informācija kļūs iedzīvotājiem ne tikai saprotama, bet arī pieejama.

– Ministru kabineta noteikumi Nr. 1014 spēkā stājās 2008. gada 18. decembrī, – pastāstīja Rīgas Apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs Igors Trubko. – Pagājušajā sezonā namu pārvaldēm gluži vienkārši pietrūka laika, lai izpildītu šā normatīvā akta prasības, tāpēc šogad apsaimniekotāji pirmo reizi iepazīstinās klientus ar jaunā parauga tāmēm.

Saskaņā ar valdības apstiprinātajiem noteikumiem pārvaldnieka pienākums ir sastādīt katrai mājai atsevišķu tāmi, kurā norādīti visi nepieciešamie remonta darbi un citi izdevumi. Pamatojoties uz šiem datiem, iespējams aprēķināt maksu

«Par to, kā veikti remonta darbi 2009. gadā, mēs varēsim spriest tikai pēc nākamā gada 1. aprīļa, kad namu pārvaldēm jāsniedz klientiem pilns pārskats par iepriekšējo gadu.»

par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu nākamajā sezonā.

– Tāmes iedzīvotājiem tā automātiski netiks izsūtītas, – precīzē Igors Trubko. – MK noteikumos ir teikts, ka pārvaldniekam tikai jāpaziņo iedzīvotājiem, kur šie dokumenti ir pieejami. Tāmes var glabāties apsaimniekojošā uzņēmuma filiālē vai būt ievietotas tā mājas lapā internetā. Tā vai citādi, bet pārvaldnieka pienākums ir pēc mājas vai dzīvokļa īpašnieka pirmā pieprasījuma izsniegt viņam tāmes kopiju.

Bez tam jebkuram iedzīvotājam ir tiesības pieprasīt no pārvaldnieka

remonta darbu plānu trim nākamajiem gadiem. Tāds plāns vajadzīgs gan namu pārvaldei, gan dzīvokļu īpašniekiem, lai precīzāk aprēķinātu maksu par apsaimniekošanu un mājas remonta uzkrājumu fonda papildināšanu.

Ko darīt, ja 2010. gada tāmē iekļautās summas iedzīvotājus neapmierina?

– Var gadīties, ka dzīvokļu īpašnieki nepiekrīt pārvaldnieka noteiktajai jaunajai maksai par apsaimniekošanu, – atzīst Igors Trubko. – Viņiem ir tiesības savā starpā apspriest jaunos tarifus un 30 dienu laikā saġatavot alternatīvu priekšlikumu.

Igors Trubko, Rīgas Apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs

Taču, pēc Igora Trubko teiktā, būtiski samazināt mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas izmaksas rīdzinieki var tikai vienā veidā – nodibinot mājā dzīvokļu īpašnieku sabiedrību.

– Tādai sabiedrībai ir tiesības atteikties no apsaimniekotāja ielānotajiem nepieciešamajiem remonta darbiem vai meklēt citus veidus, kā ietaupīt, – skaidro Rīgas Apsaimniekotāju asociācijas vadītājs. – Ja sabiedrības mājā nav, pārvaldniekam pašam nav tiesību atlikt avārijas stāvoklī esoša jumta vai iekšējo komunikāciju remontu, jo viņš ir atbildīgs par uzticētā mājokļa saglabāšanu un uzturēšanu. Lēmumu atteikties no

steidzamiem darbiem var pieņemt tikai dzīvokļu īpašnieki.

Rīgas pašvaldības namu pārvaldes sola pašreizējā ekonomiskajā situācijā lieki neapgrūtināt klientus ar lieliem remonta darbiem, kurus var atlikt uz vēlāku laiku. Cita lieta, ka daudzi uzņēmumi vēl nav paveikuši šogad plānotos remonta darbus (to vērtība jau iekļauta pašreizējā mājokļu apsaimniekošanas maksā).

– Ja iedzīvotāji uzskata, ka namu pārvalde ir iekasējusi naudu un nav izpildījusi savas saistības, viņi var vērsties ar sūdzību Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā, – iesaka Igors Trubko. – Taču līdz gada beigām vēl ir laiks, tāpēc steigties ar sūdzībām, manuprāt, nevajadzētu. Par to, kā veikti remonta darbi 2009. gadā, mēs varēsim spriest tikai pēc nākamā gada 1. aprīļa, kad namu pārvaldēm jāsniedz klientiem pilns pārskats par iepriekšējo gadu.

Rīgas Apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs Igors Trubko iesaka iedzīvotājiem aktīvāk interesēties par māju uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu tāmēm 2010. gadam un neskaidrību gadījumā ar jautājumiem vērsties avīzē „Darīsim kopā!” vai tieši asociācijā. Pieteikties uz konsultāciju var pa tālruni 27091117 vai pa e-pastu info@rigaa.lv vai info@kopaa.lv. K

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv
Viss par māju apsaimniekošanu!

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

DOMES PRIORITĀTE – SOCIĀLĀ JOMA

Veicot grozījumus 2009. gada budġetā, sociālās jomas budġets bija vienīgā galvaspilsētas budġeta sadaļa, kurai netika samazināts finansējums, tieši otrādi, tas tika palielināts par 1,5 miljoniem latu.

Rīgas dome ir saglabājusi visus braukšanas maksas atvieglojumus pašvaldības sabiedriskajā transportā, tai skaitā tos, kurus atcēla valdība, un piešķīra šiem mērķiem līdzekļus, lai apmaksātu arī valdības atcēlās atlaides;

Veiksmīgi notiek sarunas ar AS „Rīgas siltums” un Ekonomikas ministriju pat atbalsta sniegšanu maznodrošinātajiem rīdziniekiem;

Pateicoties Rīgas domes un Sociālo jautājumu komitejas darbam, ir izdevies saglabāt pilsētas 2. slimnīcu, kura turpmāk saņems valsts pasūtījumu neatliekamās palīdzības sniegšanai Pārdaugavā un plānveida endoprotezēšanas operācijām;

Pašlaik notiek darbs pie Rīgas 1. slimnīcas darba plānošanas, lai glābtu šo vecāko Rīgas slimnīcu, kurai valdība no 1. janvāra ir atņēmusi lielāko finansējuma daļu. Rīgas dome apmaksās arī 60 islaicīgās

sociālās aprūpes gultas 1. slimnīcā, tādējādi nodrošinot šīs slimnīcas pastāvēšanu;

Labklājības departaments ir sācis slēgt līgumus ar bezdarbniekiem projektam „Darba praktizēšana ar stipendiju”. Stipendijas apmērs – 100 latu;

Veiksmīgi darbojas programma palīdzībai bezpajumtniekiem. No 1. oktobra tiek īstenoti papildu pasākumi un palielināts bezpajumtniekiem sniegtās palīdzības apjoms. Kopējais vietu skaits patversmēs/ naktspatversmēs oktobrī

palielināts līdz 580 vietām, bet kopējais izsniegto porciju skaits zupas virtuvēs – līdz 400 porcijām 5 reizes nedēļā;

Līdz gada beigām tiks nodotas ekspluatācijā vairākas pašvaldības dzīvojamās mājas: divas mājas Ilūkstes ielā ar 168 dzīvokļiem, viena māja M. Keldiņa ielā ar 96 dzīvokļiem un pēc speciāla projekta būvēta sociālā dzīvojamā māja Lomonosova ielā ar 106 dzīvokļiem;

Apstiprināta pašvaldības dotācija pirmklasnieku brīvpusdienu nodrošināšanai.

„Tas, ka sociālā problemātika ir izvirzīta par prioritāti, ir pozitīvi, jo tā ir problēma numur viens gan valstij kopumā, gan pašvaldībām. Tā ir pirmajā vietā visas sabiedrības dienaskārtībā. Jautājums, kā šī prioritāte tiks realizēta, jo arī uz sociālo jomu ir liels finansiāls spiediens, kaut arī pastāv stereotips, ka Rīga ir elitāra Latvijas pašvaldība. Sociālā joma kā prioritāte ir nenoliedzami pareizs darbības virziens,” norāda sociologs Aigars Freimanis. K

SIA “Megapols”
Ātri un kvalitatīvi iznīcinam:

Deratizācija: peles, žurkas.

Dezinsekcija: lidojoši, rāpojoši kukaiņi (mušas, blusas, blaktis, prusaki).

Piedāvājam veikt vienreizējas apstrādes vai slēgt gada līgumu.

Darbus veic pieredzējuši, licenzēti speciālisti klientam pieņemamā laikā.

Bezmaksas konsultācijas pa tālruni:

67326732, 67326733, 28221935

TĀMES, DARBI, PĀRSKATI – ĀTRI UN KVALITATĪVI

Kompānija *Data Pro* izstrādājusi datorprogrammas, kas ievērojami atvieglo darbu namu pārvaldniekiem!

Oktoobrī Latvijas namu pārvaldes pirmo reizi nosūtīja iedzīvotājiem jauna parauga tāmes. Datorprogrammas *Namzinis*, *Namu Boss* un *Darbu Boss*, ko izstrādājusi vietējā kompānija *Data Pro*, palīdz namu pārvaldniekiem precīzi aprēķināt maksu par apsaimniekošanu, ņemot vērā visus remonta darbus, un kontrolēt attiecības ar pakalpojumu sniedzējiem. Tas ir unikāls piedāvājums dzīvokļu īpašnieku sabiedrībām un namu pārvaldēm, kuras prot skaitīt naudu.

10 gadu pieredze

Kompānija *Data Pro* jau vairāk nekā desmit gadus nodarbojas ar programmatūras izstrādi namu pārvaldēm. Kompānijas produkti ir pieprasīti, ar tiem strādā namu pārvaldnieki gan Rīgā, gan Jūrmalā.

– Vispirms mēs izstrādājām programmu *Namzinis*, – stāsta *Data Pro* sistēmu analītiķis Aloizs Lešinskis. – Šis produkts ir piemērots nelielām namu pārvaldēm, dzīvokļu kooperatīviem un īpašnieku sabiedrībām, kas apsaimnieko tikai dažas mājas. Programma palīdz korekti sagatavot mājas bilanci, aprēķināt izdevumus un sagatavot rēķinus par komunālajiem pakalpojumiem.

Pagājušajā gadā Ministru kabinets beidzot pieņēma noteikumus Nr. 1014, kur precīzi aprakstīts, kādai jābūt mājas apsaimniekošanas gada tāmei. Tas ir pareizs un vajadzīgs dokuments. Tagad pārvaldniekiem maksu par apsaimniekošanu nākas aprēķināt pēc vienota parauga, nevis pēc „acumēra”, kā tas nereti notika agrāk.

Jaunie produkti jau lietošanā!

Taču izrādījās, ka lielajām namu pārvaldēm nebūt nav tik vienkārši pildīt jaunus noteikumus. To datu bāzē bija uzkrājies daudz informācijas, kas bieži vien tika glabāta ļoti primitīvos formātos. Ko darīt? Lai

darbi, jākontrolē iepirkumi un izdevumi par apakšuzņēmēju pakalpojumiem. Visus šos darbus kontrolē *Namu Boss*. Bet *Darbu Boss* palīdz namu pārvaldes vadītājam plānot un uzskaitīt faktiski paveiktos remonta un citus darbus.

Lai meistars zinātu, kas jādara

Kad programmētāji sāka izstrādāt *Darbu Bosu*, noskaidrojās, ka lielas namu pārvaldes tehniskā nodaļa veic aptuveni 900 dažādu veidu remonta darbus. Katram darbam tika piešķirts savs kods ar darbietilpības vērtējumu.

– Programma palīdz kontrolēt remontu jebkurā darbu stadijā, – stāsta Aloizs Lešinskis. – Vispirms tajā ievada nama apsekošanas akta datus. Pamatojoties uz tiem, izstrādā darbu plānu un nosaka to aptuvenu vērtību. Programma palīdz remonta darbu vērtību iestrādāt nama apsaimniekošanas tāmē, aprēķināt laiku, kas iedzīvotājiem vajadzīgs, lai radītu nepieciešamos uzkrājumus. Tā uzskaita arī neplānotos un avārijas darbus. Ja palaidņi kāpņu telpā izsītuši visus logus, skaidrs, ka pārvaldniekam bez kavēšanās jāsgādā jauni. Viņš uzraksta elektronisku pieprasījumu, dispečers izlemj, kam uzdot attiecīgo darbu, un ar *Darbu Boss* palīdzību sagatavo remonta darbu uzdevumu, savukārt attiecīgās brigādes brigadieris saņemtajā uzdevumā norāda faktiski paveikto darbu apjomu, izmantotās ierīces un saņemtos materiālus. Neviens pēc tam nevarēs teikt, ka ir aizmirsis par uzdevumu vai pazaudējis plānu! Visas ziņas glabājas datu bāzē. Vēl vairāk: *Darbu Boss* palīdz uzskaitīt laiku, ko namu pārvaldes darbinieki patērē-

juši remonta darbiem, un aprēķina viņu darba efektivitāti.

Ar vienu taustiņa uzspiedienu

Namu Boss un *Darbu Boss* darbojas ar vienotu datu bāzi. Programmai var piekļūt daudzi namu pārvaldes darbinieki, bet pilnvaras viņiem var ierobežot. Piemēram, ekonomists redzēs tikai to informācijas daļu, kas attiecas uz viņa darbu, bet remonta meistaram būs pieejama tikai tehniskā daļa. Pilnu ainu par nama stāvokli, uzkrājumiem un plāniem iegūs tikai pats pārvaldnieks. Par tām pat nav ko runāt: pēc tam, kad norādīti visi remonta darbi un cita aktuāla informācija par māju, grāmatvedim atliek tikai izdrukāt gatavo veidlapu.

Kā vienkāršot namu pārvaldes darbu?

Data Pro radītos produktus var izmantot jebkura namu pārvalde. Kompānijas speciālisti uzstādīs programmas un palīdzēs ievadīt izejas datus par katru apsaimniekojamo māju. Cik maksā tāda pakalpojumu pakete? Tas atkarīgs no namu pārvaldes apsaimniekošanā esošo māju skaita, saka kompānijā.

Kaķi maisā nevajadzēs pirkt: jebkurš pārvaldnieks vai grāmatvedis, kam ir interese par gudro palīgu, var iepazīties ar tās demoversiju. Kompānijas *Data Pro* speciālisti gaida potenciālos klientus Rīgā, Valguma ielā 5. Iepriekš par tikšanos var vienoties pa tālruniem 67805600, 22302231 vai elektronisko pastu a.benta@datapro.lv (**Anete Benta**). Sīkāku izklāstu par programmām *Namu Boss* un *Darbu Boss*, kā arī nelielām namu pārvaldēm domāto produktu *Namzinis*, var atrast kompānijas mājas lapā www.datapro.lv. **K**

MŪSU PASTS „AIZŅĒMIETIES NAUDU AR PRĀTU!”

„Dārgā redakcija! Paldies jums par saturīgo avīzi. Mēs zinām, ka „Darīsim kopā!” katra mēneša vidū jāmeklē mūsu namu pārvaldes filiālē, tāpēc neizlaižam nevienu numuru. Tieši tāpēc, ka cienu jūsu izdevumu, nolēmu izteikt savas domas. Runa būs par kredītiem.

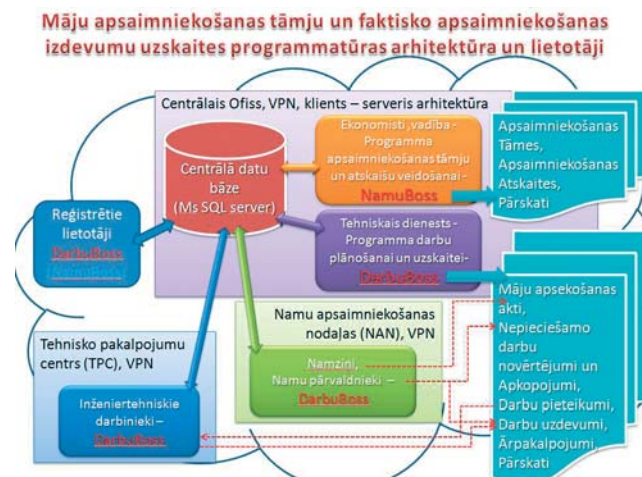
Iepriekšējā numurā jūs stāstījāt par kompāniju, kas piešķir kredītus pret mājokļa ķīlu. Tur bija aprakstīti visai pievilcīgi kredītiņšanos nosacījumi, tāpēc domāju, ka daudzi trūcīgie cilvēki un pensionāri vēlēšies izmantot piedāvājumu, lai samaksātu parādus par dzīvokli.

Taču gribu brīdināt „Darīsim kopā!” lasītājus: noformējot kredītu pret mājokļa vai pensijas ķīlu vai pret galvojumu, jābūt ļoti uzmanīgiem. Lai neiekultos nepatikšanās, vajag vairākkārt pārlasīt līgumu, iedziļināties detaļās, ar kalkulatoru rokās izskaitļot visus iespējamus procentus un maksājumus.

Mana gados vecā kaimiņiene aizņēmas no finansistiem 500 latu pret pensijas ķīlu. Tagad viņa godprātīgi maksā gan aizņēmuma pamatsummu, gan procentus. Bet nesen mēs kopīgi pārskatījām dokumentus, un es atklāju, ka faktiskā summa, kas kaimiņienei jāatmaksā firmai, nesakrīt ar skaistajiem solījumiem! Ja saskaista ikmēneša maksājumus, iznāk, ka vēl papildus procentiem večiņa nez par ko pārmaksās finanšu kompānijai 60 latu. Piekritīs, ka pensionāram tā ir liela nauda.

Tāpēc, godājamie „Darīsim kopā!” lasītāji, esiet saprātīgi un piesardzīgi. Ja tomēr nolemsiet aizņemties uz procentiem, vēl un vēlreiz pārbaudiet visus papīrus, lai nepaliktu mulķa lomā.”

Lūcija Ankipāne Rīgā

APDROŠINĀŠANA PRET PLŪDIEM

Marijas kundzi, kas dzīvo Rīgas centrā, piemeklēja nelaime: kaimiņi applūdināja viņas dzīvokli. Vecajai dāmai nav ne jausmas, kā likvidēt plūdu sekas un kā cīnīties pret augstāva kaimiņiem, kas atklāti par viņu nīrgājas.

Mēs ciemojamies pie Marijas kundzes. Septiņdesmit gadus vecā sieviete mājo vienistabas dzīvoklītī. Logi iziet uz aku, bet viņa ir pieradusi pie gaismas trūkuma, jo Merķeļa ielā dzīvo jau piecdesmit trīs gadus.

– Agrāk šai namā visos dzīvokļos mitinājās ģimenes, bet pirms pieciem gadiem te sāka parādīties biroji, – viņa stāsta.

Vīrs Marijas kundzes dzīvokļa ierīkoja juridisko biroju, un vecajai kundzei vairs miera nav bijis ne mirkli. Pie kaimiņiem juristiem nāk daudz apmeklētāju. Kāpņu telpa vienmēr ir piesmēķēta, vīrs galvas dzirdami smagi solī un skaļi strīdi. Kaut kā to visu vēl varēja pieciest, bet pirms diviem mēnešiem notika īsta nelaime. Nakts vidū Marijas kundze izdzirdēja pamatīgu dārdoņu. Iedredza gaismu un ieraudzīja virtuvē uz grīdas no griestiem nokritušo lielu apmetuma gabalu. Pa sienām tecēja ūdens.

– Izsaucu avārijas brigādi un komisiju no namu pārvaldes. Saskaņā ar aktu plūdu cēlonis ir nekvalitatīvi veikts cauruļvadu remonts augšējā dzīvoklī. Man nodarīts kaitējums 650 latu vērtībā. Jau divus mēnešus baidos iet virtuvē, ka tik neuzkrīt uz galvas kāds apmetuma gabals. Ēdienu gatavoju vannas istabā, – žēlojas Marijas kundze.

Bet vainīgie negrib apmaksāt kaimiņienei remontu, saka, ka naudu dos tikai tad, ja tiesa tā nolems.

– Diemžēl augstāva mājokļa iemītnieki rīkojas pēc likuma, nevis sirdsapziņas, – komentē juriste Svetlana Lisivņenko. – Piespiest viņus samaksāt par remontu var tikai tiesa. Tādas tiesāšanās ilgst mēnešiem, tāpēc iesaku rīdziniekiem, kas nevēlas nokļūt līdzīgā situācijā, apdrošināt savus dzīvokļus. Ja Marijas kundzei būtu polise, viņa uzreiz saņemtu remontam nepieciešamo naudu, bet ar vienaldzīgajiem kaimiņiem tiesātos apdrošinātāji. **K**

Daudzos Rīgas namos saglabājušies vecie ūdensvadi un kanalizācijas sistēmas. Šīs caurules iedzīvotājiem kalpojušas 40–50 gadu, bet reiz pienāk laiks komunikācijas atjaunot. Tādā gadījumā jāatrod nauda ūdensvadu un kanalizācijas nomaiņai un jāizvēlas kvalitatīvas caurules, kas kalpos tikpat ilgi kā vecās, bet varbūt pat ilgāk.

Lai nebūtu plūdu!

Taupīt uz cauruļu rēķina ir bīstami. Ne velti Eiropas Savienība stingri reglamentē cauruļu kvalitāti jaunbūvēs. Tos pašus standartus vēlams ievērot, veicot remontu vecajās mājās.

Kāpēc vajadzīgi tādi standarti? Tāpēc, lai iedzīvotāji un celtnieki nenonāktu sprukās! Latvijā ir bijuši gadījumi, kad jaunās mājās ielikti zemas kvalitātes cauruļvadi vai caurules nav pareizi samontētas. Piemēram, pirms pāris gadiem ķibeļu gadījās vienā no *Metropoles* kompleksa korpusiem. Māja ar laiku bija nedaudz „nosēdusies”, un augšējā stāvā sāka tecēt pienācīgi nenostiprinātās caurules.

Celtnieki stāsta, ka tā gadoties diezgan bieži. Montējot polipropilēna caurules, savienojuma vietas tiek termiski apstrādātas. Jebkura montāžas procesā pieļautā paviršība var radīt nepatīkamas sekas. Pirms dažiem gadiem nekvalitatīvi samontētas komunikācijas izraisīja plūdus jaunā viesnīcā Ķīpsalā. Runā, ka tad, kad visi avārijas cēloņi bija novērsti, brigādes darbu vadītājs esot nozvērējies vairs nelietot polipropilēnu.

Kā nesamaksāt divreiz?

Pārvaldnieki atzīmē arī citas problēmas māju iekšējo cauruļvadu nomaiņā. Tagad, kad veikalos var nopirkt desmitiem lielu un mazu ražotāju produkciju, remontētāji ne vienmēr izvēlas pašu labāko precī. Iedzīvotāji sākumā priecājas, ka, pērkot caurules, izdevies ietaupīt dažus simtus latu. Pastāstīsim par vienu tādu neveiksmīgas taupīšanas gadījumu, kas noticis namu pārvaldē *Ķengarags*. Kādas *Ķengaraga* mājas iemītnieki paņēma ilgtermiņa kredītu iekšējo komunikāciju rekonstrukcijai un pasūtīja jaunu ūdensvadu.

CAURULES, KAS NEPIEVILS

Jaunam labas kvalitātes ūdensvadam jākalpo vismaz 50 gadu!

locīties kā čūska, kā tas mēdz gadīties ar dažu citu materiālu komunikācijām.

Tas ir ļoti svarīgs moments: zemas kvalitātes cauruļu lineārā pagarināšanās ne tikai bojā mūsu vannas istabu un tualesu izskatu, bet arī var radīt avārijas situācijas. Caurulei, kas zaudējusi formu vai „izstiepusies” sasilstot, viegli var rasties sūce savienojuma vietās. Īpaši bieži tā notiek, ja celtnieki, montējot caurules, nav ievērojuši montāžas instrukcijas un nav lietojuši pietiekami daudz stiprinājumu.

Ar pašu rokām!

Daudzslāņu caurules no kompozītmateriāliem var izmantot gan kopējā ūdensvada remontam, gan komunikāciju nomaiņai dzīvokļos. Mūsu kolēģi – eksperti no žurnāla „Dari pats!” centās noskaidrot, vai tādu remontu var veikt pats mājokļa saimnieks. Izrādās, ka, lietojot vieglās un elastīgās *Uponor* daudzslāņu caurules, tas ir spēkam pat sievietei, kas iepriekš neko tamlīdzīgu nav darījusi. Eksperimenta dalībniece Alise trijās stundās patstāvīgi ielika jaunas caurules vannas istabā un tualetē un nomainīja skaitītājus. Par materiāliem – cauruļem un stiprinājumiem – viņa iztērēja aptuveni 50 latu, par ūdens mērītājiem un citiem sīkumiem – aptuveni 30 latu. Instrumentus Alise paņēma nomā no firmas *Ramirent*. Salīdzinājumam: pagājušajā vasarā arī šo rindu autors bija spiests mainīt dzīvoklī sanitārtehniskās komunikācijas. Meistars par darbu prasīja 250 latu, vēl 150 latu nācās atdot par materiāliem. Veicot remontu patstāvīgi, iespējams ietaupīt vismaz pusi no kopējās summas. Pamatīga starpība!

– Piedevām vēl mūsu caurules ir ļoti lokanas, tāpēc iespējams iztikt bez papildu savienojumiem, – eksperimentu komentē Raivis Ečis. – Savienošana tiek veikta ar presēšanas metodi, tātad bez atklātas liesmas un vispār bez karsēšanas. Tas nepavisam nav sarežģīti un neprasa lielu fizisko piepūli.

Mājām un dzīvokļiem

Cilvēkiem, kas iecerējuši mājas remontu, būtu svarīgi zināt, ka plastmasas un alumīnija daudzslāņu caurules kalpo vismaz 50 gadu. Šīs caurules ir paredzētas gan aukstajam, gan karstajam ūdensvadam, kā arī apkures cauruļvadu izbūvei. Cauruļu diametrs – no 16 līdz 110 milimetriem. Gadījumā, ja daudzslāņu caurules jāpievieno parastajam ūdensvadam, firma *Uponor* piedāvā speciālas pārejas uznavas.

Apsaimniekotājiem vai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībām, kas plāno nomainīt mājas iekšējo ūdensvada sistēmu, būtiski var likties tas, ka kvalitatīvas daudzslāņu caurules neizmaksās daudz dārgāk par parastajām, toties kalpos ļoti ilgi. Tādās caurulēs neveidojas apsūbējums, tās nerūsē un ir tik higiēniskas, ka var lietot pat pārtikas ražošanā.

Kur meklēt *Uponor* caurules? Tās var iegādāties veikalos *Komforts*, *K-Rauta*, *Būvniecības ABC* un citos. Plānojot remontu mājā vai dzīvoklī, rīkojieties profesionāli! **K**

Taču vēlāk viņi atklāja, ka lēto cauruļu kalpošanas laiks ir gandrīz vai isāks par bankas kredīta atmaksāšanas laiku.

Varš, polipropilēns un daudzslāņu caurules

Varš ir lielisks materiāls, bet to var lietot tikai tad, ja ūdens pH nav zemāks par 6,5. Rīgā šis rādītājs ir 6,3, tāpēc caurules var oksidēties, un tad metāla joni iekļūst ūdenī un ar ūdeni cilvēka organismā, bet vara pārmērs pie laba neved. Ūdensapgādes vajadzībām ir izmantojamas tikai tādas vara caurules, kas ir paredzētas (sertificētas) tieši ūdensapgādei, nevis apkurei.

Par alternatīvu dārgajiem un ne vienmēr piemērotajiem materiāliem jau sen kļuvušas universālās polipropilēna un polivinilhlorīda caurules. Tiesa, pēdējās „noiet no skatuves”, jo ES uzskata, ka polivinilhlorīds, degot, izdala pārāk daudz indīgu dūmu.

Vēl viens interesants piedāvājums ūdensapgādes cauruļu segmentā ir kompānijas *Uponor* produkcija – daudzslāņu caurules, kurās apvienotas pozitīvās īpašības, kas piemīt metālam (maza izplešanās siltuma ietekmē, formas saglabāšana) un plastmasai (nerūsē, neaizaug, ir klusas), pastāstīja kompānijas pārstāvis **Raivis Ečis**. Cauruļu maiņas gadījumā īpaši svarīgs ir montāžas darbu ātrums. Izmantojot daudzslāņu caurules, darbam nepieciešamo laiku iespējams samazināt līdz minimumam, tādējādi radot mazāk neērtību namu iedzīvotājiem.

Caurule nedrīkst izlocīties

– Lineārās pagarināšanās aspektā šīs caurules var konkurēt ar metālu, – stāsta Raivis. – Tas nozīmē, ka sakarstot un atdziestot caurule nesāks iz-

**TIKAI MĀJĀM, KURĀS IZVEIDOTAS
DZĪVOKĻU ĪPAŠNIEKU SABIEDRĪBAS**

Jums ir unikāla iespēja bez maksas saņemt laikrakstu
„Darīsim kopā!” –

aktuālāko izdevumu par mājokļu apsaimniekošanu.

Zvaniet pa tālruni +371 20042031 vai piesakieties pa elektronisko pastu
info@kopaa.lv. Mēs izskatīsim jūsu pieteikumu un centīsimies mājai
uzdāvināt DIVUS „Darīsim kopā!” BEZMAKSAS ABONEMENTUS

**MĀJU VECĀKIE, ESĪET VIENMĒR LIETAS KURSĀ
UN DALĪETIES JAUNUMOS AR KAIMIŅIEM!**

Citiem rīdzeniekiem avīzes abonēšanas maksa ir 6.05 lati.

AVĪZES „DARĪSIM KOPĀ!” / „ДЕЛАЕМ ВМЕСТЕ!” ABONĒŠANAS NOTEIKUMI

- Šie noteikumi attiecas uz avīzes „Darīsim kopā!”/„Делаем вместе!” abonentiem (turpmāk tekstā – „Klients”), kas abonementu ir noformējuši, izmantojot avīzes „Darīsim kopā!”/„Делаем вместе!” izdevēja SIA „EGO-RTU” (turpmāk tekstā – „Izdevējs”) nodrošinātos abonēšanas kanālus.
- Izdevējs piedāvā abonēt avīzi „Darīsim kopā!”/„Делаем вместе!” uz 1 (vienu) gadu. Avīzes abonēšanas cena izdevēja piedāvājumos tiek norādīta ar PVN, un papildu šai summai ne par abonementa noformēšanu, ne izdevuma piegādi Klientam nav jāmaksā.
- Noformējot abonementu, Klienta pienākums ir sniegt pilnu un precīzu abonēšanas formā prasīto informāciju, kas nepieciešama, lai izdevējs varētu nodrošināt avīzes piegādi.
- Abonements stājas spēkā, līdzko Klients ir apmaksājis abonementam pievienoto rēķinu. Pēc elektroniskās abonēšanas veikšanas, Klients apņemas saņemt rēķinu apmaksāt trīs dienu laikā.
- Rēķina apmaksu var veikt, izmantojot internetbanku, vai arī izdrukāt rēķinu un apmaksāt to Klientam ērtākajā veidā.
- Pēc rēķina apmaksas Klienta pasūtījums tiek nodots apstrādei SIA „Abonēšanas centrs Diena”, kas nodrošina turpmāko avīzes „Darīsim kopā!”/„Делаем вместе!” piegādi. Atkarībā no klienta norādītās avīzes piegādes adreses, SIA „Abonēšanas centrs Diena” preses piegādes cenu politikas un citiem apstākļiem, Izdevējs var izmantot arī alternatīvus avīzes piegādes veidus, kas nepasliktina Klientam nodrošinātā pakalpojuma kvalitāti.
- Abonementa darbības laikā klientam ir pienākums informēt Izdevēju par izmaiņām, kas saistītas ar piegādes adreses un citas abonēšanas formā norādītās kontaktinformācijas maiņu. Pretējā gadījumā Izdevējs nevar garantēt izdevuma savlaicīgu un precīzu piegādi.
- Jebkuru avīzes „Darīsim kopā!”/„Делаем вместе!” abonementu var pāradresēt, par piegādes adreses izmaiņām savlaicīgi informējot Izdevēju.
- Avīzes „Darīsim kopā!”/„Делаем вместе!” abonementu var pārtraukt, nosūtot oficiālu vēstuli Izdevējam. Pārtraucot abonementu, Klientam netiek atmaksāts abonēšanas cenas atlikums par neizmantoto abonēšanas periodu. Nav iespējams pārtraukt abonementus, kas iegādāti, izmantojot redakcijas īpašos piedāvājumus, saņemot atlaižu, dāvanas u.c.
- Abonentam ir tiesības pieteikt pretenziju par laikus nepiegādātu avīzi piecpadsmit dienu laikā no attiecīgā numura izdošanas dienas. Saņemtā pretenzija tiek nosūtīta piegādātājam, kurš iespējami īsā laikā novērs preses izdevuma nesaņemšanas iemeslus.
- Lai nodrošinātu izdevuma piegādi, Izdevējam ir tiesības pieprasīt Klientu personas datus un uzkrāt tos klientu datu bāzē, kā arī nodot šo informāciju avīzes piegādātājiem. Izdevējam ir tiesības izmantot klienta adreses datus, telefonu un e-pasta adresi mārketinga aktivitāšu un tirgus izpētes veikšanai, informēšanai par uzņēmuma pakalpojumiem, kā arī reklāmas produkcijas piegādei.
- Lai veiktu piegādes adreses un citas kontaktinformācijas maiņu, abonementu pāradresēšanu vai pārtraukšanu, Klientam jāinformē Izdevējs, nosūtot tam oficiālu vēstuli, vai iepriekš sazinoties pa tālruni: +371 20042031; e-pastu: info@kopaa.lv. **K**

**MAINĀM VECOS ŪDENS
SKAITĪTĀJUS PRET JAUNIEM,**
sertificētiem atbilstoši MID normām.

100% aizsardzība.

Ražoti un montēti Itālijā.

Kandavas ielā 41a, Rīga
Tālr.: (+371) 67612523,
67627695, 26327716
E-pasts: sanrems@inbox.lv

✉ RAKSTIET ✉ MUMS ✉

Gaidām jūsu jautājumus. Mūs interesē jūsu idejas un ieteikumi. Izskatīsim rīdzenieku sūdzības un centīsimies palīdzēt ar padomu grūtās situācijās. Rīgas domes deputāti, departamentu pārstāvji, pieredzējuši juristi, lielo komunālo uzņēmumu vadītāji – viņi visi ir gatavi sniegt jums atbildes laikrakstā „Darīsim kopā!”. Rakstiet! Mēs allaž būsim jūsu pusē.

Redakcijas adrese: Rīga, Nometņu iela 9 – 7, tālr. 20042031. Jautājumus var sūtīt arī pa elektronisko pastu: info@kopaa.lv.

VAI VAJADZĪGS LĪGUMS?

✉ „Dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē pieņēmām lēmumu mājas pārvaldīšanu uzticēt vienam no mūsu kaimiņiem. Viņš ir izglītots cilvēks, ekonomists, turklāt ir ar mieru mūsu kopīgo nekustamo īpašumu pārvaldīt bez atlīdzības. Ar vārdu sakot, mums ir laimējies, ka mūsu mājā dzīvo tāds cilvēks. Bet man ir viens juridisks dabas jautājums: vai mums, dzīvokļu īpašniekiem, šai gadījumā ir jānoslēdz līgums ar jauno pārvaldnieku, mūsu pašu kaimiņu?”

Lidija Ivanova

Nē, līgums ar pārvaldnieku jums nav vajadzīgs. Saskaņā ar likuma „Par dzīvokļa īpašumu” 8. pantu visu dzīvokļu īpašnieku pienākums ir piedalīties daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā. Šai nolūkā dzīvokļu īpašnieki izveido dzīvokļu īpašnieku sabiedrību vai slēdz savstarpēju līgumu Civillikumā noteiktajā kārtībā.

Ja dzīvokļu īpašnieku sabiedrība nav izveidota, bet pārvaldnieks izraudzīts, šai personai ar dzīvokļu īpašnieku pilnsapulces lēmumu tiek piešķirtas pilnvaras pārstāvēt

visas mājas intereses attiecībā ar jebkuru struktūru, kas īsteno mājas apsaimniekošanu.

Būtnībā pārvaldnieks ir dzīvokļu īpašnieku uzticības persona. Pārvaldnieka pilnvaras pilnībā nosaka un protokolā fiksē dzīvokļu īpašnieku kopsapulce. Viens protokola eksemplārs tiek nodots apsaimniekojošajai organizācijai.

Savukārt, ja mājā ir izveidota dzīvokļu īpašnieku sabiedrība, mājas pārvaldīšanas funkcijas tiek nodotas ievēlējai sabiedrības valdei, kas tās īsteno sadarbībā ar apsaimniekojošo organizāciju. **K**

Sagatavoja Sv. LISIVNENKO

97 x 60 mm

**VIETA JŪSU
REKLĀMAI**

60,50 Ls (kopā ar PVN)

info@kopaa.lv

ABONĒŠANAS KVĪTS

aizpildīt un nosūtīt : SIA „EGO-RTU”, Rīga, Nometņu iela 9-7, LV-1048.

VĀRDS, UZVĀRDS

IELA

MĀJA DZĪVOKLIS

PILSĒTA, CIEMS, PAG.

LV –

PERSONAS KODS -

TĀLRUNIS

E-PASTS

VĒLOS ABONĒT AVĪZI UZ 2010. GADU : „DARĪSIM KOPĀ!” „ДЕЛАЕМ ВМЕСТЕ!”

Abonēšanas maksa uz gadu 6,05 Ls ar iekļautu 21% PVN

Ar abonēšanas noteikumiem iepazīšos _____

paraksts

Oktobrī vēlams parūpēties par savu veselību, ne tikai fistoties siltās drēbēs, bet arī sagatavojot priekšdienām ar vitamīniem bagātu ogu krājumus, kuru vēl ir daudz gan mežā, gan tirgū. Un vēl rudens ir medus laiks. Daudzi cenšas iegādāties burciņu šā smaržīgā brīnuma, lai palutinātu sevi ziemā. Kā pareizi izvēlēties medu? Labas kvalitātes produktā nedrīkst būt ne ciete, ne cukurs. Tests cietes noteikšanai ir ļoti vienkāršs:

iesmeliet karotē ūdeni, izšķīdiniet tajā medu un pievienojiet jodu. Ja šķidrums kļūst zilgans, medū ir ciete. Arī cukura pārbaude nav sarežģīta: uz 8–10 minūtēm iegremdējiet medus burciņā gabaliņu maizes. Labā medū maizīte kļūst cieta, ja tā izmirst vai sairst, tas nozīmē, ka medum pievienots cukura sīrups.

Anna, jūsu slepenpadomniece

RUDENS LUTINA, RUDENS DZIEDĒ

IRBENES

Irbenes pēc vitamīnu sastāva ir unikālas ogas. Tās satur C vitamīnu, pektīnus, organiskās skābes, tai skaitā baldriānskābi un izobaldriānskābi, kurām piemīt izteikta nomierinoša iedarbība uz centrālo nervu sistēmu. Irbeņu ogām ir arī diurētiska un sviedrējoša iedarbība, tās pastiprina sirds saraušanos, palīdz pret kuņģa slimībām.

Irbeņu ogām ir rūgtena garša, tāpēc tās jāievāc pēc pirmajām rudens salnām, kad rūgtums ir zudis un ogas kļuvušas saldākas. Irbenes reti ir redzamas tirgos, tās nepārdod aptiekās un veikalos, tāpēc saulainā rudens dienā pēc pirmajām salnām dodieties uz mežu. Bet vēl labāk būtu iestādīt irbenāju piemājas dārziņā.

Irbenes var glabāt saldētavā celofāna maisiņos, var arī sarīvēt vienādās daļās ar cukuru. No irbenēm var vārīt ievārījumu, kompotu, ķiseli, ar tām var cept kūkas un pīrāgus.

Irbenes ar medu. Īsts brīnumlīdzeklis pret daudzām slimībām. Ogas applaucē ar verdošu ūdeni un izberž caur sietiņu. Iegūto masu samaisa ar medu proporcijā viens litrs masas uz litru medus. Pēc nedēļas garšīgās zāles ir gatavas. Viena tējkarote tukšā dūšā, un vitamīnu krājums visai dienai ir nodrošināts.

Cilvēkiem ar noslieci uz hipertoniiju ir pastiprināta tieksme pēc irbenēm. Tiem, kam spiediens ir pazemināts, jābūt piesardzīgiem: tējkarote dienā, ne vairāk.

Kakla slimību un aizsmakuma gadījumā vienu ēdamkaroti irbeņu (var iepriekš saspaidīt) apliet ar glāzi verdoša ūdens, turot siltumā, ļaut ievilkties divas stundas. Ja piemēklējusi angīna, skalot kaklu, ja ir aizsmakusi balss, lietot iekšķīgi pa ēdamkarotei trīs reizes dienā.

Hroniska bronhīta un plaušu karoņa gadījumā trīs ēdamkarotes irbeņu samaisīt ar trim ēdamkarotēm medus un apliet ar litru ūdens, vārīt 10 minūtes, pēc tam izkāst, dzert pa pusglāzei siltas tējas veidā.

Nervu sistēmas slimības un noslieci uz depresiju: saspaidīt 25 g irbeņu un maisot pakāpeniski apliet ar trim glāzēm verdoša ūdens. Ļaut ievilkties trīs stundas, tad izkāst un dzert pa pusglāzei četras reizes dienā pirms ēšanas.

Svaiga irbeņu sula ieteicama pēkšņu galvas sāpju gadījumā, tā palīdzēs ne sliktāk par zālēm. Irbeņu sulas iedarbībā atkāpsies arī hroniska furunkuloze.

DZĒRVENES

Dzērvenes satur ļoti daudz vērtīgu vielu – organisko skābju, pigmentu, pektīnu. Šī skābja oga ir unikāls fruktozes un skābju, tai skaitā citronskābes, savienojums.

Dzērvenes tāpat kā irbenes var ievākt pēc pirmā sala vai pat agrā pavasarī.

Dzērvenes nav ieteicamas aknu un čūlas slimniekiem, kā arī tad, ja ir paaugstināts kuņģa skābes daudzums.

Ūdenī izšķīdināts **dzērveņu koncentrāts** palīdzēs atgūt možumu pat pēc saspringtas darba dienas. Dzērvenes plaši izmanto kulinārijā, no tām gatavo želeju, morsu, vāra ķiseli un ievārījumu – saldu desertam un skābu (ar divreiz mazāku cukura devu) salātiem pie gaļas un zivju ēdieniem; dzērvenes pievieno, skābējot kāpostus. Dzērvenes var uzglabāt apbērtas ar cukuru, uz 1 kg dzērveņu ņemot 2 kg smalkā cukura.

Dzērveņu ievārījums. Noskalo dzērvenes trīs minūtes pavāra nelielā ūdens daudzumā, pievieno karstu cukura sīrupu un vāra, kamēr gatavas. Var pievienot ābolus (līdzīgās proporcijās) vai pēc garšas valriekstus. Uz 1 kg dzērveņu ņem 1,5 kg cukura un 2 glāzes ūdens.

Dzērveņu želeja. Ogas noskalo, izspiež nedaudz sulas. Saspaidītās ogas pārlej ar verdošu ūdeni un uzvāra, pēc tam izkāš, šķidrums pievieno cukuru, liek uz uguns, vēl pievieno iepriekš ūdenī uzbriedinātu želatīnu un maisot ļauj uzvirt. Pēc tam masu izkāš caur marli, nedaudz atdzesē, pievieno izspiesto svaigo sulu un lej nelielos trauciņos. Uz 150 g ogu: puslitrs ūdens, 100 g cukura, 25 g želatīna.

Dzērvenes cukurā.

Izlasa gatavas nebojāt a s

ogas, noskalo, nosusina, sajauc ar olas baltumu, izber uz sieta, lai liekais olas baltums notecētu, tad apvilā izsijātā pūdercukurā. Vispirms ņem nedaudz pūdercukura un iemaisa dzērvenēs, tad visas ogas ieber atlikušajā cukurā un pavilā. Uz 500 g ogu: 500 g pūdercukura un viens olas baltums.

Hroniskas angīnas gadījumā kaklu var skalot ar dzērveņu sulu, kam pievienots medus. Lai nostiprinātu nagus, regulāri ierīvējiet ar dzērveņu sulu naga plāksni un ādu ap to.

PĪLĀDŽI

Pilādžogas kopš seniem laikiem lieto tautas medicīnā. Tās satur C, P, K un E vitamīnus, karotīnu, glikozi, fruktozi, organiskās skābes un miecvielas.

Pilādžogas palīdz dziedēt **hipertoniiju, aterosklerozi**, tām ir **diurētiska iedarbība**. **Pilādžogu sulu** tautas medicīnā lieto pret hemoroīdiem, gastrītu, pazeminātas kuņģa skābes gadījumā. Augļus vairākus mēnešus lieliski var uzglabāt stikla burkā ledušķapī. Tos var saberzt ar cukuru (uz glāzi augļu 1,3 glāzes cukura) vai glabāt saldētavā, sadalītus porcijās, ko ērti var atkausēt.

Cilvēki, kas dienā apēd 10 pilādžogu, var pilnībā aizmirst galvassāpes, bezmiegu, paaugstinātu

arteriālo spiedienu. Pīlādži lieti noder topošajām māmiņām smagu toksikozes formu gadījumā – te palīdz pāris tējkarotes ar cukuru saberztu pīlādžogu vai dažas veselās ogas. Tās aizkavē arī zeltainā stafilokoka un dizentērijas nūjiņas attīstību.

Pilādžogu ievārījums. Pēc pirmajām salnām ievāktas pīlādžogas pāris stundas patur cepeškrāsnī nelielā temperatūrā, pēc tam aplej ar verdošu ūdeni un atstāj uz piecām minūtēm. Uzvāra sīrupu. Ogas vismaz sešas stundas patur sīrupā, tad vāra, vairākas reizes uz 10–15 minūtēm noņemot katlu no uguns. Pilādžogām ir cieta miziņa, tās lēni uzsūc cukuru, tāpēc ievārījums pēc atdzesēšanas jāpatur 12 stundas, tad sīrups jānoņem un vēlreiz jāuzvāra. Ogas liek burkā un pārlej ar karstu sīrupu. Uz 1 kg pīlādžogu ņem 1,3 kg cukura un 3 glāzes ūdens.

Pie **kuņģa slimībām** vienu ēdamkaroti pīlādžogu minūti vārīt vienā glāzē ūdens, stundu ļaut ievilkties, tad nokāst. Kuņģa un zarnu trakta slimību gadījumā, īpaši tad, ja ir pazemināts skābes daudzums, lietot pa pusglāzei trīs reizes dienā pirms ēšanas.

Dizentērijas gadījumā lietot 100 g pīlādžogu sulas vai tikpat daudz svaigu ogu trīs reizes dienā 20–30 minūtes pirms ēšanas.

Pie **hipertonijas un aterosklerozes** dzert svaigu sulu – 50 ml dienā pusotra mēneša.

Ar pīlādžogām nevajadzētu aizrauties cilvēkiem, kas sirgst ar pazeminātu asinsspiedienu, viņiem diennakts deva varētu būt viena ēdamkarote jeb 15 ogas dienā. **K**

TĪRĪBAS STUNDAS

No tā, cik tīras dzīvoklī vai mājā ir grīdas, lielā mērā ir atkarīga visa mājokļa tīrība. Bet tīrība, kā zināms, ir veselības ķīla.

Dzīvoklī lielākoties ir vairāku veidu grīdas. Lai jums problēmas neradītu šo dažādo materiālu kopšana, piedāvājam dažus derīgus padomus.

Lai krāsota grīda atkal spīdētu, pievienojiet grīdas mazgājamam ūdenim nedaudz ožamā spirta – vienu divas ēdamkarotes uz spaini. Sen krāsotām grīdām spožumu palīdzēs atgūt etiķis – viena divas ēdamkarotes uz spaini ūdens.

Nekrāsotas koka grīdas mazgā pa nelie-

lam gabalam ar karstu ziepjūdeni un suku. Pēc beršanas grīdu uzņemiet ar tīru ūdeni un noslaukiet sausu.

Ļoti netīru linoleju mazgājiet ar siltu ūdeni, kurā izšķīdinātas saimniecības ziepes.

Tauku traipus no linoleja viegli var notīrīt ar trauku mazgājamā līdzeklī samērcētu sūkli.

Linoleju nav ieteicams mazgāt ar pārāk karstu ūdeni, jo tā var nomazgāt rakstu.

Lai no linoleja notīrītu tintes traipus, pa-

berzējiet netīro vietu ar smilšpapīru vai pumeku, pēc tam berzuma vietu apstrādājiet ar augu eļļu vai pernicu un nopolējiet ar vilnas drānu.

Apavu zoļu radītās švīkas parasti tīra ar benzīnu.

Rūsas traipu noņemšanai lieto petroleju.

Trauku mazgājamais līdzeklis noderēs keramikas plāksņu grīdas mazgāšanai, tās labi var nomazgāt arī ar parastu ziepjūdeni. Lai gan keramikas plāksnes ir dilumizturīgas, tām, tāpat kā citām grīdām, kaitīgi ir abrazīvi – putekļi, smiltis, pulveri.

Ja uz parketa parādījies tauku traips, pamēģiniet uz nakti tam uzlikt mazgājamā pulvera un silta ūdens putriņu. No rīta to nomazgājiet ar siltu ūdeni.

Parketa grīdu nav pieņemts bieži mazgāt. Šo procedūru ieteicams veikt ne biežāk kā divas reizes gadā. **K**

MĀJAS UZKOPŠANA